

ENGELS		Vertaling NEDERLANDS	
INTERNATIONAL STANDARD ON AUDITING 550 RELATED PARTIES		INTERNATIONALE CONTROLESTANDAARD 550 VERBONDEN PARTIJEN	
(Effective for audits of financial statements for periods beginning on or after December 15, 2009)		Van toepassing op controles van financiële overzichten over verslagperioden beginnend op of na 15 december 2009	
CONTENTS		INHOUDSOPGAVE	
	Paragraph		Paragraaf
Introduction		Inleiding	
Scope of this ISA	1	Reikwijdte van deze ISA	1
Nature of Related Party Relationships and Transactions	2	Aard van relaties en transacties met verbonden partijen	2
Responsibilities of the Auditor	3-7	Verantwoordelijkheden van de auditor	3-7
Effective Date	8	Ingangsdatum	8
Objectives	9	Doelstellingen	9
Definitions	10	Definities	10
Requirements		Vereisten	
Risk Assessment Procedures and Related Activities	11-17	Risico-inschattingswerkzaamheden en daarmee verband houdende werkzaamheden	11-17
Identification and Assessment of the Risks of Material Misstatement Associated with Related Party Relationships and Transactions	18-19	Onderkenning en inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met relaties en transacties met verbonden partijen	18-19
Responses to the Risks of Material Misstatement Associated with Related Party Relationships and Transactions	20-24	Wijzen van inspelen op de risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met relaties en transacties met verbonden partijen	20-24
Evaluation of the Accounting for and Disclosure of Identified Related		Evaluatie van de administratieve verwerking van en toelichting op	

Party Relationships and Transactions	25	onderkende relaties en transacties met verbonden partijen	25
Written Representations	26	Schriftelijke bevestigingen	26
Communication with Those Charged with Governance	27	Communicatie met degenen belast met governance	27
Documentation	28	Documentatie	28
Application and Other Explanatory Material		Toepassingsgerichte en overige verklarende teksten	
Responsibilities of the Auditor	A1-A3	Verantwoordelijkheden van de auditor	A1-A3
Definition of a Related Party	A4-A7	Definitie van een verbonden partij	A4-A7
Risk Assessment Procedures and Related Activities	A8-A28	Risico-inschattingswerkzaamheden en daarmee verband houdende werkzaamheden	A8-A28
Identification and Assessment of the Risks of Material Misstatement Associated with Related Party Relationships and Transactions	A29-A30	Onderkenning en inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met relaties en transacties met verbonden partijen	A29-A30
Responses to the Risks of Material Misstatement Associated with Related Party Relationships and Transactions	A31-A45	Wijzen van inspelen op de risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met relaties en transacties met verbonden partijen	A31-A45
Evaluation of the Accounting for and Disclosure of Identified Related Party Relationships and Transactions	A46-A47	Evaluatie van de administratieve verwerking van en toelichting op onderkende relaties en transacties met verbonden partijen	A46-A47
Written Representations	A48-A49	Schriftelijke bevestigingen	A48-A49
Communication with Those Charged with Governance	A50	Communicatie met degenen belast met governance	A50
International Standard on Auditing (ISA) 550, "Related Parties" should be read in conjunction with ISA 200, "Overall Objectives of the Independent Auditor and the Conduct of an Audit in Accordance with International Standards on Auditing."		Internationale Controlestandaard (<i>International Standard on Auditing</i> , ISA) 550, "Verbonden Partijen" dient te worden gelezen in samenhang met ISA 200, "Algemene doelstellingen van de onafhankelijke auditor, alsmede het uitvoeren van een controle overeenkomstig Internationale Controlestandaarden".	
Introduction		Inleiding	
Scope of this ISA		Reikwijdte van deze ISA	

<p>1. This International Standard on Auditing (ISA) deals with the auditor's responsibilities relating to related party relationships and transactions in an audit of financial statements. Specifically, it expands on how ISA 315,¹ ISA 330,² and ISA 240³ are to be applied in relation to risks of material misstatement associated with related party relationships and transactions.</p>	<p>1. Deze Internationale Controlestandaard (<i>International Standard on Auditing</i>, ISA) behandelt de verantwoordelijkheden van de auditor met betrekking tot relaties en transacties met verbonden partijen in een controle van financiële overzichten. Deze weidt specifiek uit over hoe ISA 315,⁴ ISA 330⁵ en ISA 240⁶ moeten worden toegepast in verband met risico's van afwijking van materieel belang die verband houden met relaties en transacties met verbonden partijen.</p>
<p>Nature of Related Party Relationships and Transactions</p>	<p>Aard van relaties en transacties met verbonden partijen</p>
<p>2. Many related party transactions are in the normal course of business. In such circumstances, they may carry no higher risk of material misstatement of the financial statements than similar transactions with unrelated parties. However, the nature of related party relationships and transactions may, in some circumstances, give rise to higher risks of material misstatement of the financial statements than transactions with unrelated parties. For example:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Related parties may operate through an extensive and complex range of relationships and structures, with a corresponding increase in the complexity of related party transactions. • Information systems may be ineffective at identifying or summarizing transactions and outstanding balances between an entity and its related parties. • Related party transactions may not be conducted under normal market terms and conditions; for example, some related party transactions may be conducted with no exchange of consideration. 	<p>2. Veel transacties met verbonden partijen hebben plaats bij een normaal verloop van de bedrijfsactiviteiten. In dergelijke omstandigheden behoeven ze geen hoger risico van afwijking van materieel belang in de financiële overzichten met zich mee te dragen dan soortgelijke transacties met niet-verbonden partijen. De aard van relaties en transacties met verbonden partijen kan in sommige omstandigheden echter leiden tot hogere risico's van een afwijking van materieel belang in de financiële overzichten dan transacties met niet-verbonden partijen. Bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbonden partijen kunnen werkzaam zijn via een uitgebreid en complex geheel van relaties en structuren, met een daarmee samenhangende toename in de complexiteit van transacties met verbonden partijen; • Informatiesystemen kunnen ineffectief zijn bij het onderkennen of samenvatten van transacties en openstaande saldi tussen een entiteit en haar verbonden partijen; • Het is mogelijk dat transacties met verbonden partijen niet worden uitgevoerd onder normale marktvoorwaarden en -condities; het is bijvoorbeeld mogelijk dat sommige transacties met verbonden partijen worden uitgevoerd zonder tegenprestatie.
<p>Responsibilities of the Auditor</p>	<p>Verantwoordelijkheden van de auditor</p>
<p>3. Because related parties are not independent of each other, many financial reporting frameworks establish specific accounting and disclosure</p>	<p>3. Omdat verbonden partijen niet onafhankelijk zijn van elkaar, stellen vele stelsels inzake financiële verslaggeving specifieke eisen inzake</p>

¹ ISA 315, "Identifying and Assessing the Risks of Material Misstatement through Understanding the Entity and Its Environment."

² ISA 330, "The Auditor's Responses to Assessed Risks."

³ ISA 240, "The Auditor's Responsibilities Relating to Fraud in an Audit of Financial Statements."

⁴ ISA 315, "Het onderkennen en inschatten van de risico's van een afwijking van materieel belang door het verwerven van inzicht in de entiteit en haar omgeving".

⁵ ISA 330, "De wijzen van inspelen door de auditor op ingeschatte risico's".

⁶ ISA 240, "De verantwoordelijkheden van de auditor met betrekking tot fraude in het kader van een controle van de financiële overzichten".

<p>requirements for related party relationships, transactions and balances to enable users of the financial statements to understand their nature and actual or potential effects on the financial statements. Where the applicable financial reporting framework establishes such requirements, the auditor has a responsibility to perform audit procedures to identify, assess and respond to the risks of material misstatement arising from the entity's failure to appropriately account for or disclose related party relationships, transactions or balances in accordance with the requirements of the framework.</p>	<p>administratieve verwerking en informatieverschaffing voor relaties tussen, transacties met en saldi van verbonden partijen teneinde de gebruikers van de financiële overzichten in staat te stellen om de aard daarvan alsmede de feitelijke of potentiële effecten op de financiële overzichten te begrijpen. Waar het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving dergelijke eisen stelt, is de auditor verantwoordelijk voor de uitvoering van controlewerkzaamheden om de risico's van een afwijking van materieel belang, die voortkomen uit het nalaten door de entiteit om op passende wijze rekenschap te geven van, dan wel om informatie te verstrekken over relaties tussen, transacties met en saldi van verbonden partijen in overeenstemming met de door dat stelsel gestelde eisen, te onderkennen en in te schatten, alsmede om daarop in te spelen.</p>
<p>4. Even if the applicable financial reporting framework establishes minimal or no related party requirements, the auditor nevertheless needs to obtain an understanding of the entity's related party relationships and transactions sufficient to be able to conclude whether the financial statements, insofar as they are affected by those relationships and transactions: (Ref: Para. A1)</p> <p>(a) Achieve fair presentation (for fair presentation frameworks); or (Ref: Para. A2)</p> <p>(b) Are not misleading (for compliance frameworks). (Ref: Para. A3)</p>	<p>4. Zelfs indien het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving minimale of geen eisen stelt inzake verbonden partijen, dient de auditor desalniettemin inzicht te verwerven in de relaties van de entiteit tussen en in de transacties met verbonden partijen dat voldoende is om daaruit te kunnen concluderen of de financiële overzichten, voorzover deze door deze relaties en transacties beïnvloed zijn, (Zie: Par. A1)</p> <p>(a) Een getrouwe weergave bereiken (voor getrouw-beeld-stelsels); of (Zie: Par. A2)</p> <p>(b) Niet misleidend zijn (voor compliance-stelsels). (Zie: Par. A3)</p>
<p>5. In addition, an understanding of the entity's related party relationships and transactions is relevant to the auditor's evaluation of whether one or more fraud risk factors are present as required by ISA 240,⁷ because fraud may be more easily committed through related parties.</p>	<p>5. Daarnaast is het inzicht in relaties en transacties van de entiteit met verbonden partijen relevant voor de evaluatie door de auditor of er één of meerdere frauderisicofactoren aanwezig zijn, zoals vereist op grond van ISA 240,⁸ omdat het plegen van fraude gemakkelijker kan verlopen via verbonden partijen.</p>
<p>6. Owing to the inherent limitations of an audit, there is an unavoidable risk that some material misstatements of the financial statements may not be detected, even though the audit is properly planned and performed in accordance with the ISAs.⁹ In the context of related parties, the potential effects of inherent limitations on the auditor's ability to detect material misstatements are greater for such reasons as the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Management may be unaware of the existence of all related party relationships and transactions, particularly if the applicable financial reporting framework does not establish related party 	<p>6. Door de inherente beperkingen van een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen van materieel belang in de financiële overzichten niet ontdekt kunnen worden, ook al is de controle op correcte wijze gepland en uitgevoerd overeenkomstig de ISA's.¹⁰ In de context van verbonden partijen, zijn de potentiële effecten van inherente beperkingen van het vermogen van de auditor om afwijkingen van materieel belang te ontdekken groter vanwege onder meer de volgende redenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het management kan zich niet bewust zijn van het bestaan van

⁷ ISA 240, paragraph 24.

⁸ ISA 240, paragraaf 24.

⁹ ISA 200, "Overall Objectives of the Independent Auditor and the Conduct of an Audit in Accordance with International Standards on Auditing," paragraph A52.

¹⁰ ISA 200, "Algemene doelstellingen van de onafhankelijke auditor, alsmede het uitvoeren van een controle overeenkomstig internationale controlestandaarden", paragraaf A52.

<p>requirements.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Related party relationships may present a greater opportunity for collusion, concealment or manipulation by management. 	<p>alle relaties en transacties met verbonden partijen, in het bijzonder wanneer het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving geen eisen inzake verbonden partijen stelt;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relaties tussen verbonden partijen kunnen een grotere gelegenheid scheppen voor samenspanning, verberging of manipulatie door het management.
<p>7. Planning and performing the audit with professional skepticism as required by ISA 200¹¹ is therefore particularly important in this context, given the potential for undisclosed related party relationships and transactions. The requirements in this ISA are designed to assist the auditor in identifying and assessing the risks of material misstatement associated with related party relationships and transactions, and in designing audit procedures to respond to the assessed risks.</p>	<p>7. Het plannen en uitvoeren van de controle met een professioneel-kritische instelling zoals vereist is op grond van ISA 200¹² is daarom bijzonder belangrijk in deze context, gegeven het potentieel voor relaties en transacties met verbonden partijen waarover geen informatie wordt verschaft. De vereisten in deze ISA zijn ontworpen om voor de auditor een hulpmiddel te vormen bij het onderkennen en inschatten van de risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met relaties en transacties met verbonden partijen, alsmede bij het opzetten van controlewerkzaamheden om op de ingeschatte risico's in te spelen.</p>
<p>Effective Date</p>	<p>Ingangsdatum</p>
<p>8. This ISA is effective for audits of financial statements for periods beginning on or after December 15, 2009.</p>	<p>8. Deze ISA is van toepassing op controles van financiële overzichten over verslagperioden beginnend op of na 15 december 2009.</p>
<p>Objectives</p>	<p>Doelstellingen</p>
<p>9. The objectives of the auditor are:</p> <p>(a) Irrespective of whether the applicable financial reporting framework establishes related party requirements, to obtain an understanding of related party relationships and transactions sufficient to be able:</p> <p>(i) To recognize fraud risk factors, if any, arising from related party relationships and transactions that are relevant to the identification and assessment of the risks of material misstatement due to fraud; and</p> <p>(ii) To conclude, based on the audit evidence obtained, whether the financial statements, insofar as they are affected by those relationships and transactions:</p> <p>a. Achieve fair presentation (for fair presentation frameworks); or</p>	<p>9. De doelstellingen van de auditor zijn:</p> <p>(a) Ongeacht of het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving eisen inzake verbonden partijen stelt, het verwerven van inzicht in relaties en transacties met verbonden partijen dat voldoende is om in staat te zijn:</p> <p>(i) Frauderisicofactoren te herkennen, indien aanwezig, die voortkomen uit relaties en transacties met verbonden partijen die relevant zijn voor het onderkennen en inschatten van de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude; en</p> <p>(ii) Te concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of de financiële overzichten, voorzover deze beïnvloed zijn door deze relaties en transacties:</p> <p>a. Een getrouwe weergave bereiken (voor getrouw-beeld-</p>

¹¹ ISA 200, paragraph 15.

¹² ISA 200, paragraaf 15.

<p>b. Are not misleading (for compliance frameworks); and</p> <p>(b) In addition, where the applicable financial reporting framework establishes related party requirements, to obtain sufficient appropriate audit evidence about whether related party relationships and transactions have been appropriately identified, accounted for and disclosed in the financial statements in accordance with the framework.</p>	<p>stelsels); of</p> <p>b. Niet misleidend zijn (voor compliance-stelsels); en</p> <p>(b) Bovendien, waar het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving eisen inzake verbonden partijen stelt, het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie over de vraag of relaties en transacties met verbonden partijen op passende wijze zijn geïdentificeerd, verwerkt en toegelicht in de financiële overzichten in overeenstemming met het stelsel.</p>
<p>Definitions</p>	<p>Definities</p>
<p>10. For purposes of the ISAs, the following terms have the meanings attributed below:</p> <p>(a) <i>Arm's length transaction</i> – A transaction conducted on such terms and conditions as between a willing buyer and a willing seller who are unrelated and are acting independently of each other and pursuing their own best interests.</p> <p>(b) <i>Related party</i> – A party that is either: (Ref: Para. A4-A7)</p> <p>(i) A related party as defined in the applicable financial reporting framework; or</p> <p>(ii) Where the applicable financial reporting framework establishes minimal or no related party requirements:</p> <p>a. A person or other entity that has control or significant influence, directly or indirectly through one or more intermediaries, over the reporting entity;</p> <p>b. Another entity over which the reporting entity has control or significant influence, directly or indirectly through one or more intermediaries; or</p> <p>c. Another entity that is under common control with the reporting entity through having:</p> <p>i Common controlling ownership;</p> <p>ii Owners who are close family members; or</p> <p>iii Common key management.</p> <p>However, entities that are under common control by a state (i.e., a national, regional or local government) are not considered related unless they engage in significant transactions or share resources to a significant extent with one another.</p>	<p>10. In het kader van de ISA's hebben de volgende termen de hierna weergegeven betekenissen:</p> <p>(a) <i>Arm's length transaction</i> – Een transactie die wordt afgesloten onder voorwaarden en condities zoals tussen een goed ingelichte, tot de transactie bereid zijnde koper en verkoper, die niet met elkaar in relatie staan en die op een ten overstaan van elkaar onafhankelijke wijze handelen, en hun eigenbelang nastreven;</p> <p>(b) <i>Verbonden partij</i> – Een partij die òf: (Zie: Par. A4-A7)</p> <p>(i) Een verbonden partij is zoals omschreven in het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving; of</p> <p>(ii) Waar het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving minimale of geen eisen inzake verbonden partijen stelt:</p> <p>a. Een persoon of een andere entiteit is die direct of indirect overheersende zeggenschap heeft over, dan wel een significante invloed uitoefent, door één of meerdere tussenpersonen, op de rapporterende entiteit;</p> <p>b. Een andere entiteit is waarover de rapporterende entiteit overheersende zeggenschap heeft of significante invloed, direct of indirect door één of meerdere tussenpersonen; of</p> <p>c. Een andere entiteit die onder gemeenschappelijke zeggenschap valt samen met de rapporterende entiteit, door het hebben van:</p> <p>i Entiteiten met dezelfde beheersende eigenaar;</p> <p>ii Eigenaren die naaste familieleden zijn; of</p> <p>iii Een gemeenschappelijk topmanagement.</p> <p>Entiteiten die echter onder de gemeenschappelijke</p>

	zeggenschap vallen van een overheidsinstantie (dat wil zeggen een nationale, regionale of lokale overheid) worden niet als verbonden beschouwd tenzij ze significante transacties aangaan of onderling op significante wijze middelen delen.
Requirements	Vereisten
Risk Assessment Procedures and Related Activities	Risico-inschattingswerkzaamheden en daarmee verbandhoudende werkzaamheden
11. As part of the risk assessment procedures and related activities that ISA 315 and ISA 240 require the auditor to perform during the audit, ¹³ the auditor shall perform the audit procedures and related activities set out in paragraphs 12-17 to obtain information relevant to identifying the risks of material misstatement associated with related party relationships and transactions. (Ref: Para. A8)	11. Als onderdeel van de risico-inschattingswerkzaamheden en daarmee verband houdende werkzaamheden waarvan de uitvoering door de auditor tijdens de controle ¹⁴ op grond van de ISA's 315 en 240 wordt vereist, dient de auditor de controlewerkzaamheden en de daarmee verband houdende werkzaamheden uit te voeren zoals uiteengezet in de paragrafen 12-17 teneinde informatie die relevant is voor het onderkennen van de risico's van een afwijking van materieel belang die betrekking heeft op relaties en transacties met verbonden partijen te verkrijgen. (Zie: Par. A8)
<i>Understanding the Entity's Related Party Relationships and Transactions</i>	<i>Het verwerven van inzicht in de relaties van de entiteit tussen en transacties met verbonden partijen</i>
12. The engagement team discussion that ISA 315 and ISA 240 require ¹⁵ shall include specific consideration of the susceptibility of the financial statements to material misstatement due to fraud or error that could result from the entity's related party relationships and transactions. (Ref: Para. A9-A10)	12. De discussie van het opdrachtteam die op grond van ISA 315 en ISA 240 is vereist, ¹⁶ dient een specifieke overweging te omvatten van de vatbaarheid van de financiële overzichten voor een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude of fouten die zouden kunnen resulteren uit relaties en transacties met verbonden partijen. (Zie: Par. A9-A10)
13. The auditor shall inquire of management regarding: <ul style="list-style-type: none"> (a) The identity of the entity's related parties, including changes from the prior period; (Ref: Para. A11-A14) (b) The nature of the relationships between the entity and these related parties; and (c) Whether the entity entered into any transactions with these related parties during the period and, if so, the type and purpose of the 	13. De auditor dient het management te verzoeken om inlichtingen aangaande: <ul style="list-style-type: none"> (a) De identiteit van verbonden partijen van de entiteit, inclusief veranderingen ten opzichte van de voorgaande verslagperiode; (Zie: Par. A11-A14) (b) De aard van de relaties tussen de entiteit en deze verbonden partijen; en (c) Of de entiteit transacties is aangegaan met deze verbonden

¹³ ISA 315, paragraph 5; and ISA 240, paragraph 16.

¹⁴ ISA 315, paragraaf 5; en ISA 240, paragraaf 16.

¹⁵ ISA 315, paragraph 10; and ISA 240, paragraph 15.

¹⁶ ISA 315, paragraaf 10; en ISA 240, paragraaf 15.

transactions.	partijen tijdens de verslagperiode en, als dit het geval is, het soort en doel van de transacties.
<p>14. The auditor shall inquire of management and others within the entity, and perform other risk assessment procedures considered appropriate, to obtain an understanding of the controls, if any, that management has established to: (Ref: Para. A15-A20)</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Identify, account for, and disclose related party relationships and transactions in accordance with the applicable financial reporting framework; (b) Authorize and approve significant transactions and arrangements with related parties; and (Ref: Para. A21) (c) Authorize and approve significant transactions and arrangements outside the normal course of business. 	<p>14. De auditor dient te verzoeken om inlichtingen bij het management en bij anderen binnen de entiteit, alsmede andere risico-inschattingprocedures uit te voeren die als passend worden beschouwd om inzicht te verwerven in de interne beheersingsmaatregelen, indien aanwezig, die het management heeft opgesteld om (Zie: Par. A15-A20):</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Relaties en transacties met verbonden partijen te onderkennen, te verwerken en toe te lichten in overeenstemming met het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving; (b) Significante transacties en regelingen met verbonden partijen te autoriseren en goed te keuren; en (Zie: Par. A21) (c) Significante transacties en regelingen buiten het normale verloop van bedrijfsactiviteiten te autoriseren en goed te keuren.
<i>Maintaining Alertness for Related Party Information When Reviewing Records or Documents</i>	<i>Het behouden van alertheid op informatie inzake verbonden partijen bij het reviewen van vastleggingen en documenten</i>
<p>15. During the audit, the auditor shall remain alert, when inspecting records or documents, for arrangements or other information that may indicate the existence of related party relationships or transactions that management has not previously identified or disclosed to the auditor. (Ref: Para. A22-A23)</p> <p>In particular, the auditor shall inspect the following for indications of the existence of related party relationships or transactions that management has not previously identified or disclosed to the auditor:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Bank and legal confirmations obtained as part of the auditor's procedures; (b) Minutes of meetings of shareholders and of those charged with governance; and (c) Such other records or documents as the auditor considers necessary in the circumstances of the entity. 	<p>15. Tijdens de controle dient de auditor, bij het inspecteren van vastleggingen of documenten, alert te blijven op afspraken of andere informatie die een aanwijzing kunnen vormen voor het bestaan van relaties en transacties met verbonden partijen die het management niet eerder heeft onderkend of waarover niet eerder informatie is verschaft aan de auditor. (Zie: Par. A22-A23)</p> <p>De auditor dient in het bijzonder het volgende op indicaties voor het bestaan van relaties en transacties met verbonden partijen te inspecteren, die het management niet eerder heeft onderkend of waarover niet eerder informatie is verschaft aan de auditor:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Externe bevestigingen van banken en van juridisch adviseurs, verkregen als onderdeel van de controlewerkzaamheden van de auditor; (b) Notulen van vergaderingen van de aandeelhouders en van degenen belast met governance; en (c) Die overige vastleggingen of documenten die de auditor noodzakelijk acht in de omstandigheden van de entiteit.
<p>16. If the auditor identifies significant transactions outside the entity's normal course of business when performing the audit procedures required by paragraph 15 or through other audit procedures, the auditor shall</p>	<p>16. Indien de auditor bij de uitvoering van controlewerkzaamheden die vereist zijn op grond van paragraaf 15, dan wel van andere controlewerkzaamheden significante transacties buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit onderkent, dient hij</p>

<p>inquire of management about: (Ref: Para. A24-A25)</p> <p>(a) The nature of these transactions; and (Ref: Para. A26)</p> <p>(b) Whether related parties could be involved. (Ref: Para. A27)</p>	<p>het management te verzoeken om inlichtingen betreffende: (Zie: Par. A24-A25)</p> <p>(a) De aard van deze transacties; en (Zie: Par. A26)</p> <p>(b) De vraag of verbonden partijen hierbij betrokken zouden kunnen zijn. (Zie: Par. A27)</p>
<i>Sharing Related Party Information with the Engagement Team</i>	<i>Het delen met het opdrachtteam van informatie inzake verbonden partijen</i>
17. The auditor shall share relevant information obtained about the entity's related parties with the other members of the engagement team. (Ref: Para. A28)	17. De auditor dient relevante informatie die verkregen is over de verbonden partijen van de entiteit te delen met de andere leden van het opdrachtteam. (Zie: Par. A28)
Identification and Assessment of the Risks of Material Misstatement Associated with Related Party Relationships and Transactions	Onderkenning en inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met relaties en transacties met verbonden partijen
18. In meeting the ISA 315 requirement to identify and assess the risks of material misstatement, ¹⁷ the auditor shall identify and assess the risks of material misstatement associated with related party relationships and transactions and determine whether any of those risks are significant risks. In making this determination, the auditor shall treat identified significant related party transactions outside the entity's normal course of business as giving rise to significant risks.	18. Bij het voldoen aan de vereiste uit ISA 315 om de risico's van afwijking van materieel belang te onderkennen en in te schatten, ¹⁸ dient de auditor de risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met relaties en transacties met verbonden partijen te onderkennen en in te schatten, alsmede vast te stellen of deze risico's significante risico's zijn. Bij het maken van deze vaststelling dient de auditor onderkende significante transacties met verbonden partijen die buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit plaats hebben, te behandelen als factoren die significante risico's doen ontstaan.
19. If the auditor identifies fraud risk factors (including circumstances relating to the existence of a related party with dominant influence) when performing the risk assessment procedures and related activities in connection with related parties, the auditor shall consider such information when identifying and assessing the risks of material misstatement due to fraud in accordance with ISA 240. (Ref: Para. A6 and A29-A30)	19. Indien de auditor frauderisicofactoren onderkent (met inbegrip van omstandigheden betreffende het bestaan van een verbonden partij met dominante invloed) tijdens het uitvoeren van risico-inschattingswerkzaamheden en daarmee gerelateerde werkzaamheden in verband met verbonden partijen, dient hij dergelijke informatie in overweging te nemen bij het onderkennen en inschatten van risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude overeenkomstig ISA 240. (Zie: Par. A6 en A29-A30)
Responses to the Risks of Material Misstatement Associated with Related Party Relationships and Transactions	Wijzen van inspelen op de risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met relaties en transacties met verbonden partijen
20. As part of the ISA 330 requirement that the auditor respond to assessed risks, ¹⁹ the auditor designs and performs further audit procedures to	20. Als onderdeel van de vereiste uit ISA 330 dat de auditor op ingeschatte risico's dient in te spelen, ²⁰ ontwerpt en voert de auditor verdere

¹⁷ ISA 315, paragraph 25.

¹⁸ ISA 315, paragraaf 25.

¹⁹ ISA 330, paragraphs 5-6.

²⁰ ISA 330, paragrafen 5-6.

<p>obtain sufficient appropriate audit evidence about the assessed risks of material misstatement associated with related party relationships and transactions. These audit procedures shall include those required by paragraphs 21-24. (Ref: Para. A31-A34)</p>	<p>controlewerkzaamheden uit om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen over de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met relaties en transacties met verbonden partijen. Deze controlewerkzaamheden dienen de werkzaamheden te omvatten die vereist zijn op grond van de paragrafen 21-24. (Zie: Par. A31-A34)</p>
<p><i>Identification of Previously Unidentified or Undisclosed Related Parties or Significant Related Party Transactions</i></p>	<p><i>Onderkenning van eerder niet onderkende of niet toegelichte verbonden partijen of significante transacties met verbonden partijen</i></p>
<p>21. If the auditor identifies arrangements or information that suggests the existence of related party relationships or transactions that management has not previously identified or disclosed to the auditor, the auditor shall determine whether the underlying circumstances confirm the existence of those relationships or transactions.</p>	<p>21. Indien de auditor afspraken of informatie onderkent die het bestaan van relaties en transacties met verbonden partijen suggereren die het management niet eerder heeft onderkend of waarover het management geen informatie aan de auditor heeft verstrekt, dient hij te bepalen of de daaraan ten grondslag liggende omstandigheden het bestaan van deze relaties en transacties bevestigen.</p>
<p>22. If the auditor identifies related parties or significant related party transactions that management has not previously identified or disclosed to the auditor, the auditor shall:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Promptly communicate the relevant information to the other members of the engagement team; (Ref: Para. A35) (b) Where the applicable financial reporting framework establishes related party requirements: <ul style="list-style-type: none"> (i) Request management to identify all transactions with the newly identified related parties for the auditor's further evaluation; and (ii) Inquire as to why the entity's controls over related party relationships and transactions failed to enable the identification or disclosure of the related party relationships or transactions; (c) Perform appropriate substantive audit procedures relating to such newly identified related parties or significant related party transactions; (Ref: Para. A36) (d) Reconsider the risk that other related parties or significant related party transactions may exist that management has not previously identified or disclosed to the auditor, and perform additional audit procedures as necessary; and (e) If the non-disclosure by management appears intentional (and therefore indicative of a risk of material misstatement due to fraud), evaluate the implications for the audit. (Ref: Para. A37) 	<p>22. Indien de auditor verbonden partijen of significante transacties met verbonden partijen onderkent die het management niet eerder heeft onderkend of waarover het management geen informatie aan de auditor heeft verstrekt, dient de auditor:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Onmiddellijk de relevante informatie aan de andere leden van het opdrachtteam te communiceren; (Zie: Par. A35) (b) In het geval dat het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving eisen inzake verbonden partijen stelt: <ul style="list-style-type: none"> (i) Het management te verzoeken om alle transacties met de nieuw onderkende verbonden partijen aan te duiden ten behoeve van de verdere evaluatie door de auditor; en (ii) Te verzoeken om inlichtingen over waarom de interne beheersingsmaatregelen van de entiteit aangaande relaties en transacties met verbonden partijen hebben gefaald om de onderkenning of toelichting van de relaties of transacties met de verbonden partij mogelijk te maken. (c) Passende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit te voeren betreffende dergelijke nieuw onderkende verbonden partijen of significante transacties met verbonden partijen; (Zie: Par. A36) (d) Het risico te heroverwegen dat er andere verbonden partijen of andere significante transacties met partijen kunnen bestaan die het management niet eerder heeft onderkend of waarover het management geen informatie aan de auditor heeft verschaft, alsmede aanvullende controlewerkzaamheden voor zover noodzakelijk uit te voeren; en (e) Indien het niet verschaffen van informatie door het management

	met opzet lijkt te zijn gebeurd (en daardoor een indicatie vormt voor een risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude), de implicaties voor de controle te evalueren. (Zie: Par. A37)
<i>Identified Significant Related Party Transactions outside the Entity's Normal Course of Business</i>	<i>Onderkende significante transacties met verbonden partijen buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit</i>
<p>23. For identified significant related party transactions outside the entity's normal course of business, the auditor shall:</p> <p>(a) Inspect the underlying contracts or agreements, if any, and evaluate whether:</p> <p>(i) The business rationale (or lack thereof) of the transactions suggests that they may have been entered into to engage in fraudulent financial reporting or to conceal misappropriation of assets;²¹ (Ref: Para. A38-A39)</p> <p>(ii) The terms of the transactions are consistent with management's explanations; and</p> <p>(iii) The transactions have been appropriately accounted for and disclosed in accordance with the applicable financial reporting framework; and</p> <p>(b) Obtain audit evidence that the transactions have been appropriately authorized and approved. (Ref: Para. A40-A41)</p>	<p>23. Voor onderkende significante transacties van verbonden partijen buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit, dient de auditor:</p> <p>(a) De onderliggende contracten of overeenkomsten, indien aanwezig, te inspecteren, alsmede te evalueren of:</p> <p>(i) De zakelijke redenen (of het gebrek daaraan) voor de transacties suggereren dat ze kunnen zijn aangegaan om frauduleuze financiële verslaggeving tot stand te brengen of om het oneigenlijk toe-eigenen van activa te verbergen;²² (Zie: Par. A38-A39)</p> <p>(ii) De voorwaarden van de transacties consistent zijn met de uitleg die het management daarover heeft verstrekt; en</p> <p>(iii) De transacties op een passende wijze zijn verwerkt en toegelicht in overeenstemming met het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving; en</p> <p>(b) Controle-informatie te verkrijgen dat de transacties op een passende wijze zijn geautoriseerd en goedgekeurd. (Zie: Par. A40-A41)</p>
<i>Assertions That Related Party Transactions Were Conducted on Terms Equivalent to Those Prevailing in an Arm's Length Transaction</i>	<i>Beweringen dat transacties met verbonden partijen waren uitgevoerd op basis van voorwaarden equivalent aan die voorwaarden die gangbaar zijn bij een arm's length transaction</i>
<p>24. If management has made an assertion in the financial statements to the effect that a related party transaction was conducted on terms equivalent to those prevailing in an arm's length transaction, the auditor shall obtain sufficient appropriate audit evidence about the assertion. (Ref: Para. A42-A45)</p>	<p>24. Indien het management een bewering heeft gedaan in de financiële overzichten met het effect dat een transactie met een verbonden partij was uitgevoerd op basis van voorwaarden equivalent aan die voorwaarden die gangbaar zijn bij een <i>arm's length transaction</i>, dient de auditor voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen over de bewering. (Zie: Par. A42-A45)</p>

²¹ ISA 240, paragraph 32(c).

²² ISA 240, paragraaf 32 (c)

Evaluation of the Accounting for and Disclosure of Identified Related Party Relationships and Transactions	Evaluatie van de administratieve verwerking van en toelichting op onderkende relaties en transacties met verbonden partijen
<p>25. In forming an opinion on the financial statements in accordance with ISA 700,²³ the auditor shall evaluate: (Ref: Para. A46)</p> <p>(a) Whether the identified related party relationships and transactions have been appropriately accounted for and disclosed in accordance with the applicable financial reporting framework; and (Ref: Para. A47)</p> <p>(b) Whether the effects of the related party relationships and transactions:</p> <p>(i) Prevent the financial statements from achieving fair presentation (for fair presentation frameworks); or</p> <p>(ii) Cause the financial statements to be misleading (for compliance frameworks).</p>	<p>25. Bij het vormen van een oordeel over de financiële overzichten overeenkomstig ISA 700,²⁴ dient de auditor te evalueren: (Zie: Par. A46)</p> <p>(a) Of de onderkende relaties en transacties met verbonden partijen op een passende wijze zijn verwerkt en toegelicht in overeenstemming met het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving; en (Zie: Par. A47)</p> <p>(b) Of de effecten van de relaties en de transacties met verbonden partijen:</p> <p>(i) Verhinderen dat de financiële overzichten een getrouwe weergave bereiken (voor getrouw-beeld-stelsels); of</p> <p>(ii) Veroorzaken dat de financiële overzichten misleidend zijn (voor compliance-stelsels).</p>
Written Representations	Schriftelijke bevestigingen
<p>26. Where the applicable financial reporting framework establishes related party requirements, the auditor shall obtain written representations from management and, where appropriate, those charged with governance that: (Ref: Para. A48-A49)</p> <p>(a) They have disclosed to the auditor the identity of the entity's related parties and all the related party relationships and transactions of which they are aware; and</p> <p>(b) They have appropriately accounted for and disclosed such relationships and transactions in accordance with the requirements of the framework.</p>	<p>26. Daar waar het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving eisen stelt inzake verbonden partijen, dient de auditor schriftelijke bevestigingen te verkrijgen van het management en, wanneer dit passend is, van degenen belast met governance, dat: (Zie: Par. A48-A49)</p> <p>(a) Zij informatie over de identiteit van de verbonden partijen alsmede van alle relaties en transacties met de verbonden partijen van de entiteit waarvan zij zich bewust zijn, aan de auditor hebben verstrekt; en</p> <p>(b) Zij dergelijke relaties en transacties op een passende wijze hebben verwerkt en toegelicht in overeenstemming met de door het stelsel gestelde eisen.</p>
Communication with Those Charged with Governance	Communicatie met degenen belast met governance
<p>27. Unless all of those charged with governance are involved in managing the entity,²⁵ the auditor shall communicate with those charged with</p>	<p>27. Tenzij allen belast met governance betrokken zijn bij het managen van de entiteit²⁶, dient de auditor met degenen belast met governance te</p>

²³ ISA 700, "Forming an Opinion and Reporting on Financial Statements," paragraphs 10-15.

²⁴ ISA 700, "Het vormen van een oordeel en het rapporteren over financiële overzichten", paragrafen 10-15.

²⁵ ISA 260, "Communication with Those Charged with Governance," paragraph 13.

²⁶ ISA 260, "Communicatie met degenen belast met governance", paragraaf 13.

governance significant matters arising during the audit in connection with the entity's related parties. (Ref: Para. A50)	communiceren over significante aangelegenheden die tijdens de controle aan het licht komen in relatie tot de verbonden partijen van de entiteit. (Zie: Par. A50)
Documentation	Documentatie
28. The auditor shall include in the audit documentation the names of the identified related parties and the nature of the related party relationships. ²⁷	28. De auditor dient de namen van de onderkende verbonden partijen en de aard van de relaties tussen de verbonden partijen in de controledocumentatie op te nemen. ²⁸
***	***
Application and Other Explanatory Material	Toepassingsgerichte en overige verklarende teksten
Responsibilities of the Auditor	Verantwoordelijkheden van de auditor
<i>Financial Reporting Frameworks That Establish Minimal Related Party Requirements</i> (Ref: Para. 4)	<i>Stelsels inzake financiële verslaggeving die minimale eisen inzake verbonden partijen stellen</i> (Zie: Par. 4)
A1. An applicable financial reporting framework that establishes minimal related party requirements is one that defines the meaning of a related party but that definition has a substantially narrower scope than the definition set out in paragraph 10(b)(ii) of this ISA, so that a requirement in the framework to disclose related party relationships and transactions would apply to substantially fewer related party relationships and transactions.	A1. Een van toepassing zijnd stelsel inzake financiële verslaggeving dat minimale eisen inzake verbonden partijen stelt, is een stelsel dat de betekenis van een verbonden partij definieert maar waarbij die definitie een substantieel beperktere strekking heeft dan de definitie die is gegeven in paragraaf 10(b)(ii) van deze ISA, zodat een door dat stelsel gestelde eis om relaties en transacties met verbonden partijen toe te lichten van toepassing zou zijn op een substantieel kleiner aantal relaties en transacties met verbonden partijen.
<i>Fair Presentation Frameworks</i> (Ref: Para. 4(a))	<i>Getrouw-beeld-stelsels</i> (Zie: Par. 4(a))
A2. In the context of a fair presentation framework, ²⁹ related party relationships and transactions may cause the financial statements to fail to achieve fair presentation if, for example, the economic reality of such relationships and transactions is not appropriately reflected in the financial statements. For instance, fair presentation may not be achieved if the sale of a property by the entity to a controlling shareholder at a price above or below fair market value has been accounted for as a transaction involving a profit or loss for the entity when it may constitute	A2. In de context van een getrouw-beeld-stelsel ³⁰ kunnen relaties en transacties met verbonden partijen ertoe leiden dat de financiële overzichten falen om een getrouwe weergave te bereiken indien bijvoorbeeld de economische realiteit van dergelijke relaties en transacties niet op passende wijze in de financiële overzichten is weergegeven. Een getrouwe weergave kan bijvoorbeeld niet worden bereikt, indien de verkoop van een onroerend goed door de entiteit aan een overheersende zeggenschap uitoefenende aandeelhouder voor een

²⁷ ISA 230, "Audit Documentation," paragraphs 8-11, and paragraph A6.

²⁸ ISA 230, "Controledocumentatie", paragrafen 8-11 en paragraaf A6.

²⁹ ISA 200, paragraph 13(a), defines the meaning of fair presentation and compliance frameworks.

³⁰ ISA 200, paragraaf 13(a), definieert de betekenis van getrouw-beeld-stelsels en van compliance-stelsels.

a contribution or return of capital or the payment of a dividend.	prijs die hoger of lager ligt dan de reële marktwaarde is verwerkt als een transactie betreffende een winst of verlies voor de entiteit, wanneer deze een kapitaalstorting of -opbrengst of de betaling van een dividend kan uitmaken.
<i>Compliance Frameworks</i> (Ref: Para. 4(b))	<i>Compliance-stelsels</i> (Zie: Par. 4(b))
<p>A3. In the context of a compliance framework, whether related party relationships and transactions cause the financial statements to be misleading as discussed in ISA 700 depends upon the particular circumstances of the engagement. For example, even if non-disclosure of related party transactions in the financial statements is in compliance with the framework and applicable law or regulation, the financial statements could be misleading if the entity derives a very substantial portion of its revenue from transactions with related parties, and that fact is not disclosed. However, it will be extremely rare for the auditor to consider financial statements that are prepared and presented in accordance with a compliance framework to be misleading if in accordance with ISA 210³¹ the auditor determined that the framework is acceptable.³²</p>	<p>A3. In de context van een compliance-stelsel, hangt de vraag of de relaties en de transacties met verbonden partijen met zich kunnen meebrengen dat de financiële overzichten misleidend zijn zoals uiteengezet in ISA 700, af van de bijzondere omstandigheden van de opdracht. Zo zouden bijvoorbeeld zelfs indien het niet verschaffen van informatie in de financiële overzichten over transacties met verbonden partijen in overeenstemming is met het stelsel en met de van toepassing zijnde wet- of regelgeving, de financiële overzichten misleidend kunnen zijn, indien de entiteit een zeer substantieel deel van haar inkomsten aan transacties met verbonden partijen ontleent en dat feit niet is toegelicht. Het zal echter zeer uitzonderlijk zijn voor de auditor om financiële overzichten die zijn opgesteld en gepresenteerd in overeenstemming met een compliance-stelsel als zijnde misleidend te beschouwen indien hij overeenkomstig ISA 210³³ vaststelde dat het stelsel aanvaardbaar is.³⁴</p>
Definition of a Related Party (Ref: Para. 10(b))	Definitie van een verbonden partij (Zie: Par. 10(b))
<p>A4. Many financial reporting frameworks discuss the concepts of control and significant influence. Although they may discuss these concepts using different terms, they generally explain that:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Control is the power to govern the financial and operating policies of an entity so as to obtain benefits from its activities; and (b) Significant influence (which may be gained by share ownership, statute or agreement) is the power to participate in the financial and operating policy decisions of an entity, but is not control over those policies. 	<p>A4. Veel stelsels inzake financiële verslaggeving zetten de concepten van overheersende zeggenschap en significante invloed uiteen. Hoewel ze deze concepten kunnen uiteenzetten door gebruik te maken van verschillende termen, leggen ze doorgaans uit dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Overheersende zeggenschap de bevoegdheid is om het financiële en operationele beleid van een entiteit zodanig vorm te geven dat er een voordeel wordt gehaald uit haar activiteiten; en (b) Significante invloed (welke kan worden verkregen door aandelenbezit, via een statuut of een overeenkomst) de bevoegdheid is om te participeren in de beslissingen over het financiële en operationele beleid van een entiteit, maar geen overheersende zeggenschap heeft over deze beleidsbeslissingen.

³¹ ISA 210, "Agreeing the Terms of Audit Engagements," paragraph 6(a).

³² ISA 700, paragraph A12.

³³ ISA 210, "Overeenkomen van de voorwaarden van controleopdrachten", paragraaf 6.

³⁴ ISA 700, paragraaf A12.

<p>A5. The existence of the following relationships may indicate the presence of control or significant influence:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Direct or indirect equity holdings or other financial interests in the entity. (b) The entity's holdings of direct or indirect equity or other financial interests in other entities. (c) Being part of those charged with governance or key management (i.e., those members of management who have the authority and responsibility for planning, directing and controlling the activities of the entity). (d) Being a close family member of any person referred to in subparagraph (c); (e) Having a significant business relationship with any person referred to in subparagraph (c). 	<p>A5. Het bestaan van de volgende relaties kan de aanwezigheid van overheersende zeggenschap of significante invloed aanduiden:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Directe of indirecte participaties in eigen vermogen, dan wel andere financiële belangen in de entiteit; (b) De participaties van de entiteit in direct of indirect eigen vermogen, dan wel andere financiële belangen in andere entiteiten; (c) Deel uitmaken van degenen belast met governance of van het topmanagement (dit zijn die leden van het management die de bevoegdheid en verantwoordelijkheid hebben voor het plannen, besturen en beheersen van de activiteiten van de entiteit); (d) Een naast familielid zijn van één van de personen waarnaar verwezen is in subparagraaf (c); (e) Een significante zakelijke relatie hebben met één van de personen waarnaar verwezen is in subparagraaf (c).
<p><i>Related Parties with Dominant Influence</i></p>	<p><i>Verbonden partijen met dominante invloed</i></p>
<p>A6. Related parties, by virtue of their ability to exert control or significant influence, may be in a position to exert dominant influence over the entity or its management. Consideration of such behavior is relevant when identifying and assessing the risks of material misstatement due to fraud, as further explained in paragraphs A29-A30.</p>	<p>A6. Verbonden partijen kunnen, op grond van hun vermogen om overheersende zeggenschap of significante invloed uit te oefenen, bij machte zijn om dominante invloed over de entiteit en haar management uit te oefenen. Het in acht nemen van dergelijk gedrag is relevant wanneer de risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude worden onderkend en ingeschat, zoals verder wordt uitgelegd in de paragrafen A29-A30.</p>
<p><i>Special-Purpose Entities as Related Parties</i></p>	<p><i>Special-purpose entiteiten als verbonden partijen</i></p>
<p>A7. In some circumstances, a special-purpose entity³⁵ may be a related party of the entity because the entity may in substance control it, even if the entity owns little or none of the special-purpose entity's equity.</p>	<p>A7. In bepaalde omstandigheden kan een <i>special-purpose</i> entiteit³⁶ een verbonden partij van de entiteit zijn, omdat de entiteit in wezen hierover overheersende zeggenschap heeft, zelfs wanneer de entiteit weinig of geen eigen vermogen van de <i>special-purpose</i> entiteit bezit.</p>
<p>Risk Assessment Procedures and Related Activities</p>	<p>Risico-inschattingswerkzaamheden en daarmee verbandhoudende werkzaamheden</p>
<p><i>Risks of Material Misstatement Associated with Related Party Relationships and Transactions (Ref: Para. 11)</i></p>	<p><i>Risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met relaties en transacties met verbonden partijen (Zie: Par. 11)</i></p>

³⁵ ISA 315, paragraphs A26-A27, provides guidance regarding the nature of a special-purpose entity.

³⁶ ISA 315, paragrafen A26-A27, verschaft toelichtingen aangaande de aard van een *special-purpose* entiteit.

Considerations Specific to Public Sector Entities	Overwegingen specifiek voor entiteiten in de publieke sector
<p>A8. The public sector auditor’s responsibilities regarding related party relationships and transactions may be affected by the audit mandate, or by obligations on public sector entities arising from law, regulation or other authority. Consequently, the public sector auditor’s responsibilities may not be limited to addressing the risks of material misstatement associated with related party relationships and transactions, but may also include a broader responsibility to address the risks of non-compliance with law, regulation and other authority governing public sector bodies that lay down specific requirements in the conduct of business with related parties. Further, the public sector auditor may need to have regard to public sector financial reporting requirements for related party relationships and transactions that may differ from those in the private sector.</p>	<p>A8. De verantwoordelijkheden van de auditor van de publieke sector aangaande relaties en transacties met verbonden partijen kan worden beïnvloed door het controlemandaat of door de aan entiteiten in de publieke sector opgelegde verplichtingen die voortkomen uit wet-, regelgeving, of uit voorschriften van een andere bevoegde instantie. Dientengevolge is het mogelijk dat de verantwoordelijkheden van de auditor van de publieke sector niet worden beperkt tot het inspelen op de risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met relaties en transacties met verbonden partijen maar dat zij tevens een bredere verantwoordelijkheid omvatten om op de risico's in te spelen van het niet naleven van wet-, regelgeving of voorschriften van een andere bevoegde instantie die de regelgeving vormen voor instanties in de publieke sector en die specifieke vereisten voorschrijven voor het zakelijk handelen met verbonden partijen. Verder is het mogelijk dat de auditor in de publieke sector vereisten inzake financiële verslaggeving van de publieke sector in aanmerking moet nemen met betrekking tot relaties en transacties met verbonden partijen die kunnen verschillen van die in de private sector.</p>
<i>Understanding the Entity’s Related Party Relationships and Transactions</i>	<i>Het verwerven van inzicht in de relaties en de transacties met verbonden partijen van de entiteit</i>
Discussion among the Engagement Team (Ref: Para. 12)	Discussie binnen het opdrachtteam (Zie: Par. 12)
<p>A9. Matters that may be addressed in the discussion among the engagement team include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The nature and extent of the entity’s relationships and transactions with related parties (using, for example, the auditor’s record of identified related parties updated after each audit). • An emphasis on the importance of maintaining professional skepticism throughout the audit regarding the potential for material misstatement associated with related party relationships and transactions. • The circumstances or conditions of the entity that may indicate the existence of related party relationships or transactions that management has not identified or disclosed to the auditor (e.g., a complex organizational structure, use of special-purpose entities for off-balance sheet transactions, or an inadequate information system). • The records or documents that may indicate the existence of related 	<p>A9. Aangelegenheden waarop in de discussie binnen het opdrachtteam kan worden ingespeeld, omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De aard en omvang van de relaties en de transacties van de entiteit met verbonden partijen (met gebruikmaking van bijvoorbeeld de vastlegging door de auditor van onderkende verbonden partijen die is bijgewerkt na iedere controle). • Een benadrukking van het belang van het handhaven van een professioneel-kritische instelling gedurende de controle aangaande de mogelijkheid van een afwijking van materieel belang met betrekking tot relaties en transacties met verbonden partijen. • De omstandigheden of condities van de entiteit die een indicatie kunnen zijn voor het bestaan van relaties en transacties met verbonden partijen, die het management niet heeft onderkend of waarover het aan de auditor geen informatie heeft verschaft (bijvoorbeeld een complexe organisatorische structuur, het gebruik van <i>special-purpose</i> entiteiten voor <i>off-balance</i>

<p>party relationships or transactions.</p> <ul style="list-style-type: none"> The importance that management and those charged with governance attach to the identification, appropriate accounting for, and disclosure of related party relationships and transactions (if the applicable financial reporting framework establishes related party requirements), and the related risk of management override of relevant controls. 	<p>transacties of een niet adequaat informatiesysteem).</p> <ul style="list-style-type: none"> De vastleggingen of documenten die een indicatie kunnen zijn voor het bestaan van relaties en transacties met verbonden partijen. Het belang dat het management en degenen belast met governance hechten aan de onderkenning, de passende administratieve verwerking van, alsmede de toelichting op relaties en transacties met verbonden partijen (indien het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving eisen inzake verbonden partijen stelt) en het daaraan gerelateerde risico van het doorbreken door het management van relevante interne beheersingsmaatregelen.
<p>A10. In addition, the discussion in the context of fraud may include specific consideration of how related parties may be involved in fraud. For example:</p> <ul style="list-style-type: none"> How special-purpose entities controlled by management might be used to facilitate earnings management. How transactions between the entity and a known business partner of a key member of management could be arranged to facilitate misappropriation of the entity's assets. 	<p>A10. Daarnaast kan de discussie in de context van fraude tevens een specifieke overweging inhouden van de wijze waarop verbonden partijen betrokken kunnen zijn bij fraude. Bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hoe door het management beheerde <i>special-purpose</i> entiteiten gebruikt zouden kunnen worden om resultaatsturing te faciliteren. Hoe transacties tussen de entiteit en een bekende zakenpartner van een belangrijk lid van het management geregeld zouden kunnen worden om het oneigenlijk toe-eigenen van de activa van de entiteit te faciliteren.
<p>The Identity of the Entity's Related Parties (Ref: Para. 13(a))</p>	<p>De identiteit van de verbonden partijen van de entiteit (Zie: Par. 13(a))</p>
<p>A11. Where the applicable financial reporting framework establishes related party requirements, information regarding the identity of the entity's related parties is likely to be readily available to management because the entity's information systems will need to record, process and summarize related party relationships and transactions to enable the entity to meet the accounting and disclosure requirements of the framework. Management is therefore likely to have a comprehensive list of related parties and changes from the prior period. For recurring engagements, making the inquiries provides a basis for comparing the information supplied by management with the auditor's record of related parties noted in previous audits.</p>	<p>A11. In het geval dat het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving eisen inzake verbonden partijen stelt, is informatie aangaande de identiteit van de verbonden partijen van de entiteit waarschijnlijk gemakkelijk beschikbaar voor het management, omdat de informatiesystemen van de entiteit de relaties en de transacties met verbonden partijen zullen moeten vastleggen, verwerken en samenvatten om te voldoen aan de door het stelsel gestelde eisen inzake administratieve verwerking en informatieverschaffing. Het management is daardoor waarschijnlijk in het bezit van een volledige lijst van verbonden partijen en veranderingen daarin ten opzichte van de voorgaande verslagperiode. Voor doorlopende opdrachten verschaft het verzoeken om inlichtingen een basis voor het vergelijken van de door het management verschaft informatie met de vastlegging door de auditor van tijdens eerdere controles onderkende verbonden partijen.</p>
<p>A12. However, where the framework does not establish related party requirements, the entity may not have such information systems in place. Under such circumstances, it is possible that management may not be aware of the existence of all related parties. Nevertheless, the</p>	<p>A12. In het geval dat het stelsel echter geen eisen inzake verbonden partijen stelt, is het mogelijk dat de entiteit niet beschikt over dergelijke opgezette informatiesystemen. Onder deze omstandigheden is het mogelijk dat het management zich niet bewust is van het bestaan van</p>

<p>requirement to make the inquiries specified by paragraph 13 still applies because management may be aware of parties that meet the related party definition set out in this ISA. In such a case, however, the auditor's inquiries regarding the identity of the entity's related parties are likely to form part of the auditor's risk assessment procedures and related activities performed in accordance with ISA 315 to obtain information regarding:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The entity's ownership and governance structures; • The types of investments that the entity is making and plans to make; and • The way the entity is structured and how it is financed. <p>In the particular case of common control relationships, as management is more likely to be aware of such relationships if they have economic significance to the entity, the auditor's inquiries are likely to be more effective if they are focused on whether parties with which the entity engages in significant transactions, or shares resources to a significant degree, are related parties.</p>	<p>alle verbonden partijen. De vereiste om desalniettemin te verzoeken om inlichtingen zoals gespecificeerd in paragraaf 13, is nog steeds van kracht omdat het management zich bewust kan zijn van partijen die voldoen aan de definitie voor verbonden partijen die is gegeven in deze ISA. In een dergelijk geval is het waarschijnlijk dat de door de auditor gestelde vragen om inlichtingen aangaande de identiteit van de verbonden partijen van de entiteit deel uitmaken van de risico-inschattingswerkzaamheden van de auditor en van de daarmee verband houdende werkzaamheden uitgevoerd overeenkomstig ISA 315 gericht op het verkrijgen van informatie aangaande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De structuur van het eigendom en de governance van de entiteit; • De soorten investeringen die de entiteit doet en van plan is te doen; en • De manier waarop de entiteit wordt gestructureerd en hoe deze wordt gefinancierd. <p>In het specifieke geval van relaties onder gemeenschappelijke zeggenschap, gezien het feit dat het management zich waarschijnlijk meer bewust is van dergelijke relaties wanneer deze van economisch belang zijn voor de entiteit, zijn de door de auditor gestelde vragen om inlichtingen waarschijnlijk effectiever wanneer deze zijn gericht op de vraag of de partijen waarmee de entiteit via significante transacties een verbintenis aangaat of waarmee zij in een significante mate middelen mee deelt, verbonden partijen zijn.</p>
<p>A13. In the context of a group audit, ISA 600 requires the group engagement team to provide each component auditor with a list of related parties prepared by group management and any other related parties of which the group engagement team is aware.³⁷ Where the entity is a component within a group, this information provides a useful basis for the auditor's inquiries of management regarding the identity of the entity's related parties.</p>	<p>A13. In de context van een groepscontrole is op grond van ISA 600 vereist dat het opdrachtteam op groepsniveau aan iedere auditor van een groepsonderdeel een lijst van verbonden partijen verstrekt die opgesteld is door het management op groepsniveau en van elke andere verbonden partij waarvan het opdrachtteam op groepsniveau zich bewust is.³⁸ In het geval dat de entiteit een onderdeel is binnen een groep, verstrekt deze informatie een nuttige basis voor de verzoeken om inlichtingen door de auditor bij het management aangaande de identiteit van verbonden partijen van de entiteit.</p>
<p>A14. The auditor may also obtain some information regarding the identity of the entity's related parties through inquiries of management during the engagement acceptance or continuance process.</p>	<p>A14. De auditor kan ook bepaalde informatie verkrijgen aangaande de identiteit van verbonden partijen van de entiteit door middel van het verzoeken om inlichtingen bij het management tijdens het proces van aanvaarding of continuering van de opdracht.</p>

³⁷ ISA 600, "Special Considerations—Audits of Group Financial Statements (Including the Work of Component Auditors)," paragraph 40(e).

³⁸ ISA 600, "Speciale overwegingen – Controles van financiële overzichten van de groep (Inclusief de werkzaamheden van auditors van groepsonderdelen)", paragraaf 40(e).

The Entity's Controls over Related Party Relationships and Transactions (Ref: Para. 14)	De interne beheersingsmaatregelen van de entiteit over relaties en transacties met verbonden partijen (Zie: Par. 14)
<p>A15. Others within the entity are those considered likely to have knowledge of the entity's related party relationships and transactions, and the entity's controls over such relationships and transactions. These may include, to the extent that they do not form part of management:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Those charged with governance; • Personnel in a position to initiate, process, or record transactions that are both significant and outside the entity's normal course of business, and those who supervise or monitor such personnel; • Internal auditors; • In-house legal counsel; and • The chief ethics officer or equivalent person. 	<p>A15. Anderen binnen de entiteit zijn diegenen die geacht worden om waarschijnlijk kennis te hebben van de relaties en de transacties met verbonden partijen en van de interne beheersingsmaatregelen van de entiteit over dergelijke relaties en transacties. Voorzover zij geen deel uitmaken van het management, kunnen deze omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Degenen belast met governance; • Personeel in een positie om transacties te initiëren, te verwerken of vast te leggen die zowel significant zijn als buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit vallen, alsmede diegenen die toezicht op dergelijke personeelsleden uitoefenen of hen monitoren. • Interne auditors; • Interne juridisch adviseurs; en • De <i>chief ethics officer</i> of equivalent persoon.
<p>A16. The audit is conducted on the premise that management and, where appropriate, those charged with governance have acknowledged and understand that they have responsibility for the preparation of the financial statements in accordance with the applicable financial reporting framework, including where relevant their fair presentation, and for such internal control as management and, where appropriate, those charged with governance determine is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.³⁹ Accordingly, where the framework establishes related party requirements, the preparation of the financial statements requires management, with oversight from those charged with governance, to design, implement and maintain adequate controls over related party relationships and transactions so that these are identified and appropriately accounted for and disclosed in accordance with the framework. In their oversight role, those charged with governance monitor how management is discharging its responsibility for such controls. Regardless of any related party requirements the framework may establish, those charged with governance may, in their oversight role, obtain information from management to enable them to understand the nature and business rationale of the entity's related party relationships and transactions.</p>	<p>A16. De controle wordt uitgevoerd vanuit het uitgangspunt dat het management en, waar dit passend is, degenen belast met governance hebben erkend en begrepen dat zij de verantwoordelijkheid hebben voor het opstellen van de financiële overzichten in overeenstemming met het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving, met inbegrip waar dat relevant is van de getrouwe weergave daarvan, alsmede voor een interne beheersing die door het management en, waar dit passend is, degenen belast met governance, noodzakelijk wordt geacht om het opstellen van financiële overzichten die vrij zijn van afwijkingen van materieel belang die het gevolg zijn van fraude of van fouten, mogelijk te maken.⁴⁰ Dienovereenkomstig, waar het stelsel eisen inzake verbonden partijen stelt, vereist het opstellen van de financiële overzichten dat het management, onder toezicht van degenen belast met governance, adequate interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot relaties en transacties met verbonden partijen opzet, implementeert en onderhoudt, zodat deze worden onderkend en op passende wijze worden verwerkt en toegelicht in overeenstemming met het stelsel. In hun toezichthoudende rol monitoren degenen belast met governance hoe het management zich kwijt van zijn verantwoordelijkheid voor dergelijke interne beheersingsmaatregelen. Ongeacht enige door het stelsel mogelijk gestelde eisen inzake</p>

³⁹ ISA 200, paragraph A2.

⁴⁰ ISA 200, paragraaf A2.

	<p>verbonden partijen, kunnen degenen belast met governance, in hun toezichhoudende rol, informatie verkrijgen van het management teneinde hen in staat te stellen om de aard en zakelijke redenen te begrijpen van de relaties en de transacties met de verbonden partijen van de entiteit.</p>
<p>A17. In meeting the ISA 315 requirement to obtain an understanding of the control environment,⁴¹ the auditor may consider features of the control environment relevant to mitigating the risks of material misstatement associated with related party relationships and transactions, such as:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Internal ethical codes, appropriately communicated to the entity's personnel and enforced, governing the circumstances in which the entity may enter into specific types of related party transactions. • Policies and procedures for open and timely disclosure of the interests that management and those charged with governance have in related party transactions. • The assignment of responsibilities within the entity for identifying, recording, summarizing, and disclosing related party transactions. • Timely disclosure and discussion between management and those charged with governance of significant related party transactions outside the entity's normal course of business, including whether those charged with governance have appropriately challenged the business rationale of such transactions (for example, by seeking advice from external professional advisors). • Clear guidelines for the approval of related party transactions involving actual or perceived conflicts of interest, such as approval by a subcommittee of those charged with governance comprising individuals independent of management. • Periodic reviews by internal auditors, where applicable. • Proactive action taken by management to resolve related party disclosure issues, such as by seeking advice from the auditor or external legal counsel. • The existence of whistle-blowing policies and procedures, where applicable. 	<p>A17. Bij het voldoen aan de vereiste in ISA 315 om inzicht te verwerven in de interne beheersingsomgeving,⁴² kan de auditor kenmerken van de interne beheersingsomgeving in acht nemen die relevant zijn voor het mitigeren van de risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met relaties en transacties met verbonden partijen, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interne ethische codes, die op passende wijze zijn gecommuniceerd aan het personeel van de entiteit en die op passende wijze worden gehandhaafd, die de omstandigheden bepalen waarin de entiteit specifieke soorten van transacties met verbonden partijen kan aangaan. • Beleidslijnen en procedures voor openlijke en tijdige informatievervalsing over de belangen die het management en degenen belast met governance hebben bij transacties met verbonden partijen. • De toewijzing van verantwoordelijkheden binnen de entiteit voor het onderkennen, vastleggen en samenvatten van, alsmede het verschaffen van informatie over, transacties met verbonden partijen. • Tijdige informatievervalsing en discussie tussen het management en degenen belast met governance over significante transacties met verbonden partijen buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit, inclusief of degenen belast met governance de zakelijke redenen voor dergelijke transacties op passende wijze kritisch hebben gezien (bijvoorbeeld door advies van externe professionele adviseurs trachten te verkrijgen). • Duidelijke richtlijnen voor de goedkeuring van transacties met verbonden partijen die feitelijke of ogenschijnlijke tegenstrijdige belangen met zich meebrengen, zoals goedkeuring door een subcommissie van degenen belast met governance waarin personen die onafhankelijk zijn van het management zitting hebben. • Periodieke reviews door interne auditors, voor zover van toepassing.

⁴¹ ISA 315, paragraph 14.

⁴² ISA 315, paragraaf 14.

	<ul style="list-style-type: none"> • Voorzorgsmaatregelen genomen door het management om issues van informatieverschaffing aangaande verbonden partijen op te lossen, zoals door het advies te vragen van de auditor of van externe juridisch adviseurs. • Het bestaan van beleidslijnen en procedures inzake klokkenluiders, voor zover van toepassing.
<p>A18. Controls over related party relationships and transactions within some entities may be deficient or non-existent for a number of reasons, such as:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The low importance attached by management to identifying and disclosing related party relationships and transactions. • The lack of appropriate oversight by those charged with governance. • An intentional disregard for such controls because related party disclosures may reveal information that management considers sensitive, for example, the existence of transactions involving family members of management. • An insufficient understanding by management of the related party requirements of the applicable financial reporting framework. • The absence of disclosure requirements under the applicable financial reporting framework. <p>Where such controls are ineffective or non-existent, the auditor may be unable to obtain sufficient appropriate audit evidence about related party relationships and transactions. If this were the case, the auditor would, in accordance with ISA 705,⁴³ consider the implications for the audit, including the opinion in the auditor's report.</p>	<p>A18. Interne beheersingsmaatregelen inzake relaties en transacties met verbonden partijen kunnen binnen sommige entiteiten zwak of niet bestaand zijn wegens een aantal redenen, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het geringe belang dat het management hecht aan het onderkennen van en verschaffen van informatie over relaties en transacties met verbonden partijen. • Het gebrek aan passend toezicht door degenen belast met governance. • Een opzettelijke veronachtzaming van dergelijke interne beheersingsmaatregelen, omdat de toelichting van verbonden partijen informatie kan onthullen die het management als gevoelig beschouwt, bijvoorbeeld het bestaan van transacties waarbij familieleden van het management betrokken zijn. • Onvoldoende begrip bij het management van de eisen inzake verbonden partijen gesteld door het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving. • De afwezigheid van eisen inzake toelichtingen krachtens het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving. <p>Waar dergelijke interne beheersingsmaatregelen ineffectief zijn of niet bestaand, kan de auditor mogelijk niet in staat zijn om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen over relaties en transacties met verbonden partijen. Indien dit het geval zou zijn, zou de auditor, overeenkomstig ISA 705,⁴⁴ de implicaties voor de controle met inbegrip van het oordeel in de controleverklaring, in acht nemen.</p>
<p>A19. Fraudulent financial reporting often involves management override of controls that otherwise may appear to be operating effectively.⁴⁵ The risk of management override of controls is higher if management has relationships that involve control or significant influence with parties with which the entity does business because these relationships may present management with greater incentives and opportunities to perpetrate fraud. For example,</p>	<p>A19. Frauduleuze financiële verslaggeving brengt vaak het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management met zich mee die overigens effectief lijken te werken.⁴⁶ Het risico van het doorbreken door het management van interne beheersingsmaatregelen is groter indien het management relaties heeft die betrekking hebben op overheersende zeggenschap of op significante invloed met partijen waarmee de entiteit</p>

⁴³ ISA 705, "Modifications to the Opinion in the Independent Auditor's Report."

⁴⁴ ISA 705, "Aanpassingen van het oordeel in de verklaring van de onafhankelijke auditor".

⁴⁵ ISA 240, paragraphs 31 and A4.

⁴⁶ ISA 240, paragrafen 31 en A4.

<p>management's financial interests in certain related parties may provide incentives for management to override controls by (a) directing the entity, against its interests, to conclude transactions for the benefit of these parties, or (b) colluding with such parties or controlling their actions. Examples of possible fraud include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Creating fictitious terms of transactions with related parties designed to misrepresent the business rationale of these transactions. • Fraudulently organizing the transfer of assets from or to management or others at amounts significantly above or below market value. • Engaging in complex transactions with related parties, such as special-purpose entities, that are structured to misrepresent the financial position or financial performance of the entity. 	<p>zaken doet, omdat deze relaties aan het management grotere incentives en mogelijkheden bieden om fraude te plegen. Financiële belangen van het management in bepaalde verbonden partijen kunnen bijvoorbeeld zorgen voor incentives voor het management om interne beheersingsmaatregelen te doorbreken door (a) sturing te geven aan de entiteit, tegen haar belangen in, teneinde transacties af te sluiten die een voordeel aan deze partijen verschaffen, of (b) samen te spannen met dergelijke partijen, dan wel hun acties te beheersen. Voorbeelden van mogelijke fraude omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het creëren van fictieve transactievoorwaarden met verbonden partijen opgezet om de zakelijke redenen achter deze transacties onjuist weer te geven. • Het op frauduleuze manier organiseren van de overdracht van activa van of naar het management of anderen, voor bedragen die significant hoger of lager liggen dan de marktwaarde. • Het betrokken zijn bij complexe transacties met verbonden partijen, zoals <i>special-purpose</i> entiteiten, die zijn gestructureerd om de financiële positie of de financiële prestatie van de entiteit verkeerd voor te stellen.
<p>Considerations specific to smaller entities</p>	<p>Overwegingen specifiek voor kleinere entiteiten</p>
<p>A20. Control activities in smaller entities are likely to be less formal and smaller entities may have no documented processes for dealing with related party relationships and transactions. An owner-manager may mitigate some of the risks arising from related party transactions, or potentially increase those risks, through active involvement in all the main aspects of the transactions. For such entities, the auditor may obtain an understanding of the related party relationships and transactions, and any controls that may exist over these, through inquiry of management combined with other procedures, such as observation of management's oversight and review activities, and inspection of available relevant documentation.</p>	<p>A20. Interne beheersingsactiviteiten binnen kleinere entiteiten zullen waarschijnlijk minder formeel zijn en kleinere entiteiten kennen mogelijk geen gedocumenteerd proces voor het omgaan met relaties en transacties met verbonden partijen. Een eigenaar-bestuurder kan sommige risico's die het gevolg zijn van transacties met verbonden partijen mitigeren, dan wel deze risico's mogelijk doen vergroten, door een actieve deelname in alle belangrijke aspecten van de transacties. Voor dergelijke entiteiten is het mogelijk dat de auditor inzicht verwerft in de relaties en transacties met verbonden partijen en van alle interne beheersingsmaatregelen die in verband daarmee kunnen bestaan door het verzoeken om inlichtingen aan het management in combinatie met andere werkzaamheden zoals het observeren van de toezichhoudende en reviewactiviteiten van het management en het inspecteren van de beschikbare relevante documentatie.</p>
<p>Authorization and approval of significant transactions and arrangements (Ref: Para. 14(b))</p>	<p>Autorisatie en goedkeuring van significante transacties en regelingen (Zie: Par. 14(b))</p>
<p>A21. Authorization involves the granting of permission by a party or parties with the appropriate authority (whether management, those charged with governance or the entity's shareholders) for the entity to enter into specific transactions in accordance with pre-determined criteria, whether judgmental or not. Approval involves those parties' acceptance of the transactions the entity has entered into as having satisfied the criteria on</p>	<p>A21. Autorisatie brengt het verlenen van permissie door een partij of partijen met de passende bevoegdheid (hetzij het management, degenen belast met governance of de aandeelhouders van de entiteit) voor de entiteit met zich mee om een specifieke transactie aan te gaan in overeenstemming met vooraf vastgestelde criteria, ongeacht het feit of hierbij standpunten worden ingenomen. Goedkeuring brengt de</p>

<p>which authorization was granted. Examples of controls the entity may have established to authorize and approve significant transactions and arrangements with related parties or significant transactions and arrangements outside the normal course of business include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monitoring controls to identify such transactions and arrangements for authorization and approval. • Approval of the terms and conditions of the transactions and arrangements by management, those charged with governance or, where applicable, shareholders. 	<p>aanvaarding van deze partijen met zich mee voor de transacties die de entiteit is aangegaan waarbij aan de criteria is voldaan op basis waarvan autorisatie was verleend. Voorbeelden van interne beheersingsmaatregelen die de entiteit zou kunnen hebben vastgesteld om significante transacties en regelingen met verbonden partijen te autoriseren en goed te keuren buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monitoren van interne beheersingsmaatregelen om dergelijke transacties en regelingen te onderkennen voor autorisatie en goedkeuring; • Goedkeuring van de voorwaarden en condities van de transacties en regelingen verleend door het management, degenen belast met governance of, voor zover van toepassing, de aandeelhouders.
<p><i>Maintaining Alertness for Related Party Information When Reviewing Records or Documents</i></p>	<p><i>Handhaven van alertheid op informatie over verbonden partijen tijdens het reviewen van vastleggingen of documenten</i></p>
<p>Records or Documents That the Auditor May Inspect (Ref: Para. 15)</p>	<p>Vastleggingen of documenten die de auditor kan inspecteren (Zie: Par. 15)</p>
<p>22. During the audit, the auditor may inspect records or documents that may provide information about related party relationships and transactions, for example:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Third-party confirmations obtained by the auditor (in addition to bank and legal confirmations). • Entity income tax returns. • Information supplied by the entity to regulatory authorities. • Shareholder registers to identify the entity's principal shareholders. • Statements of conflicts of interest from management and those charged with governance. • Records of the entity's investments and those of its pension plans. • Contracts and agreements with key management or those charged with governance. • Significant contracts and agreements not in the entity's ordinary course of business. • Specific invoices and correspondence from the entity's professional advisors. • Life insurance policies acquired by the entity. • Significant contracts re-negotiated by the entity during the period. 	<p>A22. Tijdens de controle kan de auditor vastleggingen of documenten inspecteren die informatie kunnen verschaffen over relaties en transacties met verbonden partijen, bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door de auditor verkregen externe bevestigingen van derde partijen (in aanvulling op die van banken en van juridisch adviseurs); • De aangifte van belastingen over de winst door de entiteit; • Informatie verschaft aan regelgevende of toezichhoudende instanties door de entiteit; • Aandeelhoudersregisters om de belangrijkste aandeelhouders van de entiteit te onderkennen; • Overzichten van tegenstrijdige belangen van het management en degenen belast met governance; • Vastleggingen van beleggingen van de entiteit en die van haar pensioenregelingen; • Contracten en overeenkomsten met kernpersonen binnen het management of met degenen belast met governance; • Significante contracten en overeenkomsten buiten het normale verloop van bedrijfsactiviteiten van de entiteit; • Specifieke facturen en correspondentie van de professionele

<ul style="list-style-type: none"> • Internal auditors' reports. • Documents associated with the entity's filings with a securities regulator (e.g. prospectuses). <p>Arrangements that may indicate the existence of previously unidentified or undisclosed related party relationships or transactions</p>	<p>adviseurs van de entiteit;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Levensverzekeringopolissen verworven door de entiteit; • Significante contracten die door de entiteit opnieuw zijn overeengekomen tijdens de periode; • Rapportages van interne auditoren; • Documenten die betrekking hebben op de dossiers van de entiteit met een effectentoezichthouder (bijvoorbeeld prospectussen). <p>Regelingen die een indicatie kunnen zijn voor het bestaan van eerdere niet onderkende of niet toegelichte relaties en transacties met verbonden partijen.</p>
<p>A23. An arrangement involves a formal or informal agreement between the entity and one or more other parties for such purposes as:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The establishment of a business relationship through appropriate vehicles or structures. • The conduct of certain types of transactions under specific terms and conditions. • The provision of designated services or financial support. <p>Examples of arrangements that may indicate the existence of related party relationships or transactions that management has not previously identified or disclosed to the auditor include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Participation in unincorporated partnerships with other parties. • Agreements for the provision of services to certain parties under terms and conditions that are outside the entity's normal course of business. • Guarantees and guarantor relationships. 	<p>A23. Een regeling brengt een formele of informele overeenkomst tussen de entiteit en één of meerdere andere partijen met zich mee voor doeleinden als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het opzetten van een zakenrelatie door middel van passende <i>vehicles</i> of structuren; • De uitvoering van zekere soorten van transacties onder specifieke voorwaarden en condities; • Het verstrekken van specifiek toegewezen diensten of financiële ondersteuning. <p>Voorbeelden van regelingen die een indicatie kunnen zijn voor het bestaan van relaties en transacties met verbonden partijen die het management niet eerder heeft onderkend of waarover zij geen informatie aan de auditor heeft verschaft, omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Participatie in vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid met andere partijen; • Overeenkomsten voor het verlenen van diensten aan bepaalde partijen onder voorwaarden en condities die buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit vallen; • Relaties uit hoofde van verstrekte of ontvangen borgstellingen.
<p>Identification of Significant Transactions outside the Normal Course of Business (Ref: Para. 16)</p>	<p>Onderkenning van significante transacties buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten (Zie: Par. 16)</p>
<p>A24. Obtaining further information on significant transactions outside the entity's normal course of business enables the auditor to evaluate whether fraud risk factors, if any, are present and, where the applicable financial reporting framework establishes related party requirements, to identify the risks of material misstatement.</p>	<p>A24. Het verkrijgen van verdere informatie over significante transacties buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit stelt de auditor in staat om te evalueren of er mogelijk frauderisicofactoren aanwezig zijn en, in het geval het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving eisen inzake verbonden</p>

	partijen stelt, de risico's van een afwijking van materieel belang te onderkennen.
<p>A25. Examples of transactions outside the entity's normal course of business may include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Complex equity transactions, such as corporate restructurings or acquisitions. • Transactions with offshore entities in jurisdictions with weak corporate laws. • The leasing of premises or the rendering of management services by the entity to another party if no consideration is exchanged. • Sales transactions with unusually large discounts or returns. • Transactions with circular arrangements, for example, sales with a commitment to repurchase. • Transactions under contracts whose terms are changed before expiry. 	<p>A25. Voorbeelden van transacties buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit kunnen omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Complexe eigen vermogenstransacties, zoals bedrijfs herstructureringen of acquisities; • Transacties met <i>offshore</i> entiteiten in rechtsgebieden met een zwak vennootschapsrecht; • Het <i>leasen</i> van panden of het verstrekken van managementdiensten door de entiteit aan een andere partij als er geen tegenprestatie wordt geleverd; • Verkooptransacties met uitzonderlijk grote kortingen of retouren; • Transacties met circulaire regelingen, bijvoorbeeld verkopen met terugkoopverplichting; • Transacties onder contracten waarvan de voorwaarden voor afloop worden gewijzigd.
Understanding the nature of significant transactions outside the normal course of business (Ref: Para. 16(a))	Het begrijpen van de aard van significante transacties buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten (Zie: Par. 16(a))
A26. Inquiring into the nature of the significant transactions outside the entity's normal course of business involves obtaining an understanding of the business rationale of the transactions, and the terms and conditions under which these have been entered into.	A26. Het verzoeken om inlichtingen over de aard van de significante transacties buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit brengt een begrip van de zakelijke redenen voor de transacties met zich mee en van de voorwaarden en de condities waaronder deze zijn aangegaan.
Inquiring into whether related parties could be involved (Ref: Para. 16(b))	Het verzoeken om inlichtingen of verbonden partijen betrokken kunnen zijn (Zie: Par. 16(b))
A27. A related party could be involved in a significant transaction outside the entity's normal course of business not only by directly influencing the transaction through being a party to the transaction, but also by indirectly influencing it through an intermediary. Such influence may indicate the presence of a fraud risk factor.	A27. Een verbonden partij zou zowel betrokken kunnen zijn in een significante transactie buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit door het direct beïnvloeden van de transactie door een partij in de transactie te zijn, als door de transactie indirect te beïnvloeden via een tussenpersoon. Dergelijke invloed kan een indicatie zijn voor de aanwezigheid van een frauderisicofactor.
<i>Sharing Related Party Information with the Engagement Team</i> (Ref: Para. 17)	<i>Het delen van informatie over verbonden partijen met het opdrachtteam</i> (Zie: Par. 17)
A28. Relevant related party information that may be shared among the	A28. Relevante informatie inzake verbonden partijen die gedeeld kan worden onder de bij de controleopdracht betrokken teamleden omvat

<p>engagement team members includes, for example:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The identity of the entity's related parties. • The nature of the related party relationships and transactions. • Significant or complex related party relationships or transactions that may require special audit consideration, in particular transactions in which management or those charged with governance are financially involved. 	<p>bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De identiteit van de verbonden partijen van de entiteit; • De aard van de relaties en transacties met verbonden partijen; • Significante of complexe relaties en transacties met verbonden partijen die speciale overwegingen tijdens de controle kunnen vereisen, in het bijzonder transacties waarbij het management of degenen belast met governance financieel betrokken zijn.
<p>Identification and Assessment of the Risks of Material Misstatement Associated with Related Party Relationships and Transactions</p>	<p>Onderkenning en inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang die verbandhouden met relaties en transacties met verbonden partijen</p>
<p><i>Fraud Risk Factors Associated with a Related Party with Dominant Influence</i> (Ref: Para. 19)</p>	<p><i>Frauderisicofactoren die verbandhouden met een verbonden partij met dominante invloed</i> (Zie: Par. 19)</p>
<p>A29. Domination of management by a single person or small group of persons without compensating controls is a fraud risk factor.⁴⁷ Indicators of dominant influence exerted by a related party include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The related party has vetoed significant business decisions taken by management or those charged with governance. • Significant transactions are referred to the related party for final approval. • There is little or no debate among management and those charged with governance regarding business proposals initiated by the related party. • Transactions involving the related party (or a close family member of the related party) are rarely independently reviewed and approved. <p>Dominant influence may also exist in some cases if the related party has played a leading role in founding the entity and continues to play a leading role in managing the entity.</p>	<p>A29. Overheersing van het management door één enkele persoon of een kleine groep personen zonder compenserende interne beheersingsmaatregelen is een frauderisicofactor.⁴⁸ Indicatoren van dominante invloed die wordt uitgeoefend door een verbonden partij omvatten het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De verbonden partij heeft zijn veto uitgesproken tegen door het management of degenen belast met governance genomen belangrijke zakelijke beslissingen; • Significante transacties worden doorverwezen naar de verbonden partij voor uiteindelijke goedkeuring; • Er is weinig of geen discussie onder het management en degenen belast met governance betreffende zakelijke voorstellen die door de verbonden partij zijn geïnitieerd; • Transacties waarin de verbonden partij (of een naast familielid van de verbonden partij) betrokken is, worden zelden onafhankelijk gereviewd en goedgekeurd. <p>Dominante invloed kan ook bestaan in bepaalde gevallen indien de verbonden partij een hoofdrol heeft gespeeld bij het oprichten van de entiteit en blijft spelen bij het managen van de entiteit.</p>
<p>A30. In the presence of other risk factors, the existence of a related party with dominant influence may indicate significant risks of material misstatement due to fraud. For example:</p>	<p>A30. Bij de aanwezigheid van andere risicofactoren kan het bestaan van een verbonden partij met dominante invloed een indicatie zijn voor significante risico's van een afwijking van materieel belang als gevolg</p>

⁴⁷ ISA 240, Appendix 1.

⁴⁸ ISA 240, Bijlage 1.

<ul style="list-style-type: none"> • An unusually high turnover of senior management or professional advisors may suggest unethical or fraudulent business practices that serve the related party's purposes. • The use of business intermediaries for significant transactions for which there appears to be no clear business justification may suggest that the related party could have an interest in such transactions through control of such intermediaries for fraudulent purposes. • Evidence of the related party's excessive participation in or preoccupation with the selection of accounting policies or the determination of significant estimates may suggest the possibility of fraudulent financial reporting. 	<p>van fraude. Bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een uitzonderlijk hoog verloop van het senior management of van professionele adviseurs kan onethische of frauduleuze zakelijke praktijken suggereren die de belangen van de verbonden partij dienen; • Het gebruik van zakelijke tussenpersonen voor significante transacties waarvoor er geen duidelijke zakelijke rechtvaardiging lijkt te zijn, kan suggereren dat de verbonden partij een belang in dergelijke transacties zou kunnen hebben door overheersende zeggenschap over dergelijke tussenpersonen voor frauduleuze doeleinden; • Onderbouwende informatie van overmatige deelname van of vooringenomenheid van de zijde van de verbonden partij bij het selecteren van grondslagen voor financiële verslaggeving of het vaststellen van significante schattingen kan de mogelijkheid van frauduleuze financiële verslaggeving suggereren.
<p>Responses to the Risks of Material Misstatement Associated with Related Party Relationships and Transactions (Ref: Para. 20)</p>	<p>Wijzen van inspelen op de risico's van een afwijking van materieel belang die verbandhouden met relaties en transacties met verbonden partijen (Zie: Par. 20)</p>
<p>A31. The nature, timing and extent of the further audit procedures that the auditor may select to respond to the assessed risks of material misstatement associated with related party relationships and transactions depend upon the nature of those risks and the circumstances of the entity.⁴⁹</p>	<p>A31. De aard, timing en omvang van de verdere controlewerkzaamheden die de auditor kan selecteren om in te spelen op de ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die verbandhouden met relaties en transacties met verbonden partijen hangen af van de aard van deze risico's en de omstandigheden van de entiteit.⁵⁰</p>
<p>A32. Examples of substantive audit procedures that the auditor may perform when the auditor has assessed a significant risk that management has not appropriately accounted for or disclosed specific related party transactions in accordance with the applicable financial reporting framework (whether due to fraud or error) include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Confirming or discussing specific aspects of the transactions with intermediaries such as banks, law firms, guarantors, or agents, where practicable and not prohibited by law, regulation or ethical rules. • Confirming the purposes, specific terms or amounts of the transactions with the related parties (this audit procedure may be less effective where the auditor judges that the entity is likely to influence the 	<p>A32. Voorbeelden van gegevensgerichte controles die de auditor kan uitvoeren wanneer de auditor een risico dat het management specifieke transacties met verbonden partijen niet op passende wijze heeft verwerkt of toegelicht in overeenstemming met het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving (als gevolg van fraude of fouten) als significant heeft ingeschat, omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het bevestigen of bespreken van specifieke aspecten van de transacties met tussenpersonen zoals banken, advocatenkantoren, borgen of agenten, waar dit uitvoerbaar is en niet verboden is op grond van wet- of regelgeving of van ethische voorschriften; • Het bevestigen van de doelen, specifieke voorwaarden of bedragen van de transacties met de verbonden partijen (deze controleprocedure kan minder effectief zijn in het geval de auditor

⁴⁹ ISA 330 provides further guidance on considering the nature, timing and extent of further audit procedures. ISA 240 establishes requirements and provides guidance on appropriate responses to assessed risks of material misstatement due to fraud.

⁵⁰ ISA 330 verschaft aanvullende toelichtingen aangaande het overwegen van de aard, tijdsfasering en omvang van verdere controlewerkzaamheden. ISA 240 stelt vereisten vast en verschaft bijkomende toelichtingen aangaande gepaste reacties op ingeschatte risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude.

<p>related parties in their responses to the auditor).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Where applicable, reading the financial statements or other relevant financial information, if available, of the related parties for evidence of the accounting of the transactions in the related parties' accounting records. 	<p>van oordeel is dat de entiteit waarschijnlijk de verbonden partijen beïnvloedt in hun antwoorden gericht aan de auditor);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor zover dit van toepassing is, het lezen van de financiële overzichten of van andere relevante financiële informatie, indien deze beschikbaar is, over de verbonden partijen ter onderbouwing van de administratieve verwerking van de transacties in de administratie van de verbonden partijen.
<p>A33. If the auditor has assessed a significant risk of material misstatement due to fraud as a result of the presence of a related party with dominant influence, the auditor may, in addition to the general requirements of ISA 240, perform audit procedures such as the following to obtain an understanding of the business relationships that such a related party may have established directly or indirectly with the entity and to determine the need for further appropriate substantive audit procedures:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inquiries of, and discussion with, management and those charged with governance. • Inquiries of the related party. • Inspection of significant contracts with the related party. • Appropriate background research, such as through the Internet or specific external business information databases. • Review of employee whistle-blowing reports where these are retained. 	<p>A33. Indien de auditor een significant risico van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude heeft ingeschat wegens de aanwezigheid van een verbonden partij met dominante invloed, kan de auditor, in aanvulling op de algemene vereisten van ISA 240, controlewerkzaamheden uitvoeren zoals de volgende, teneinde inzicht te verwerven in de zakelijke relaties die een dergelijke verbonden partij direct of indirect vastgesteld kan hebben met de entiteit en teneinde de noodzaak voor verdere passende gegevensgerichte controlewerkzaamheden te bepalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verzoeken om inlichtingen aan en het houden van besprekingen met het management en degenen belast met governance; • Het verzoeken om inlichtingen aan de verbonden partij; • Inspectie van significante contracten met de verbonden partij; • Passend achtergrondonderzoek, zoals via het Internet of specifieke externe databases van zakelijke informatie; • Het beoordelen van klokkenluidersverslagen in het geval deze worden bewaard.
<p>A34. Depending upon the results of the auditor's risk assessment procedures, the auditor may consider it appropriate to obtain audit evidence without testing the entity's controls over related party relationships and transactions. In some circumstances, however, it may not be possible to obtain sufficient appropriate audit evidence from substantive audit procedures alone in relation to the risks of material misstatement associated with related party relationships and transactions. For example, where intra-group transactions between the entity and its components are numerous and a significant amount of information regarding these transactions is initiated, recorded, processed or reported electronically in an integrated system, the auditor may determine that it is not possible to design effective substantive audit procedures that by themselves would reduce the risks of material misstatement associated with these transactions to an acceptably low level. In such a case, in meeting the ISA 330 requirement to obtain sufficient</p>	<p>A34. Afhankelijk van de resultaten van de risico-inschattingwerkzaamheden van de auditor, kan de auditor het als passend beschouwen om controle-informatie te verkrijgen zonder de interne beheersingsmaatregelen van de entiteit met betrekking tot relaties en transacties met verbonden partijen te toetsen. In sommige omstandigheden kan het evenwel niet mogelijk zijn om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen alleen uit gegevensgerichte controles in relatie tot de risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met relaties en transacties met verbonden partijen. In de gevallen bijvoorbeeld dat intragroeptransacties tussen de entiteit en haar onderdelen talrijk zijn en een significante hoeveelheid informatie aangaande deze transacties is geïntegreerd, vastgelegd, verwerkt of op elektronische wijze gerapporteerd in een geïntegreerd systeem, kan de auditor bepalen dat het niet mogelijk is om doeltreffende gegevensgerichte controlewerkzaamheden op te zetten die op</p>

<p>appropriate audit evidence as to the operating effectiveness of relevant controls,⁵¹ the auditor is required to test the entity's controls over the completeness and accuracy of the recording of the related party relationships and transactions.</p>	<p>zichzelf beschouwd de risico's van een afwijking van materieel belang die verband houden met deze transacties kunnen reduceren tot een aanvaardbaar laag niveau. In een dergelijk geval zal, om te voldoen aan de vereiste uit ISA 330 om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen inzake de werking van relevante interne beheersingsmaatregelen,⁵² van de auditor worden vereist om de interne beheersingsmaatregelen van de entiteit inzake de volledigheid en het accuraat zijn van het vastleggen van relaties en transacties met verbonden partijen te toetsen.</p>
<p><i>Identification of Previously Unidentified or Undisclosed Related Parties or Significant Related Party Transactions</i></p>	<p><i>Onderkenning van voorheen niet onderkende of niet toegelichte verbonden partijen of significante transacties met verbonden partijen</i></p>
<p>Communicating Newly Identified Related Party Information to the Engagement Team (Ref: Para. 22(a))</p>	<p>Het communiceren van nieuw onderkende informatie over verbonden partijen aan het opdrachtteam (Zie: Par. 22(a))</p>
<p>A35. Communicating promptly any newly identified related parties to the other members of the engagement team assists them in determining whether this information affects the results of, and conclusions drawn from, risk assessment procedures already performed, including whether the risks of material misstatement need to be reassessed.</p>	<p>A35. Het onmiddellijk doorgeven van nieuw ontdekte verbonden partijen aan de andere leden van het opdrachtteam vormt voor hen een hulpmiddel bij het bepalen of deze informatie de resultaten van en de conclusies getrokken uit reeds uitgevoerde risico-inschattingswerkzaamheden beïnvloedt, met inbegrip van de vraag of de risico's van een afwijking van materieel belang opnieuw moeten worden ingeschat.</p>
<p>Substantive Procedures Relating to Newly Identified Related Parties or Significant Related Party Transactions (Ref: Para. 22(c))</p>	<p>Gegevensgerichte controles betreffende nieuw onderkende verbonden partijen of significante transacties met verbonden partijen (Zie: Par. 22(c))</p>
<p>A36. Examples of substantive audit procedures that the auditor may perform relating to newly identified related parties or significant related party transactions include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Making inquiries regarding the nature of the entity's relationships with the newly identified related parties, including (where appropriate and not prohibited by law, regulation or ethical rules) inquiring of parties outside the entity who are presumed to have significant knowledge of the entity and its business, such as legal counsel, principal agents, major representatives, consultants, guarantors, or other close business partners. • Conducting an analysis of accounting records for transactions with the newly identified related parties. Such an analysis may be facilitated using computer-assisted audit techniques. • Verifying the terms and conditions of the newly identified related party transactions, and evaluating whether the transactions have 	<p>A36. Voorbeelden van gegevensgerichte controles die de auditor kan uitvoeren betreffende nieuw onderkende verbonden partijen of significante transacties met verbonden partijen omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verzoeken om inlichtingen omtrent de aard van de relaties van de entiteit met de nieuw ontdekte verbonden partijen, met inbegrip (voorzover passend en niet verboden op grond van wet-, regelgeving of ethische voorschriften) van het verzoeken om inlichtingen bij partijen buiten de entiteit die verondersteld zijn belangrijke kennis te hebben van de entiteit en haar activiteiten, zoals juridisch adviseurs, belangrijke agenten, belangrijke vertegenwoordigers, consultants, borgen of andere naaste zakenpartners; • Het uitvoeren van een analyse van de administratie voor transacties met de nieuw onderkende verbonden partijen. Een dergelijke analyse kan vergemakkelijkt worden door gebruik te

⁵¹ ISA 330, paragraph 8(b).

⁵² ISA 330, paragraaf 8(b).

<p>been appropriately accounted for and disclosed in accordance with the applicable financial reporting framework.</p>	<p>maken van auditsoftwaretoepassingen;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verifiëren van de voorwaarden en condities van de nieuw ontdekte transacties met verbonden partijen en het evalueren of de transacties op passende wijze zijn verwerkt en toegelicht in overeenstemming het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving.
<p>Intentional Non-Disclosure by Management (Ref: Para. 22(e))</p>	<p>Opzettelijk niet verschaffen van informatie door het management (Zie: Par. 22(e))</p>
<p>A37. The requirements and guidance in ISA 240 regarding the auditor's responsibilities relating to fraud in an audit of financial statements are relevant where management appears to have intentionally failed to disclose related parties or significant related party transactions to the auditor. The auditor may also consider whether it is necessary to re-evaluate the reliability of management's responses to the auditor's inquiries and management's representations to the auditor.</p>	<p>A37. De vereisten en richtlijnen in ISA 240 betreffende de verantwoordelijkheden van de auditor in verband met fraude in een controle van financiële overzichten zijn relevant waar het management opzettelijk lijkt te hebben nagelaten om informatie te verschaffen aan de auditor over verbonden partijen of significante transacties met verbonden partijen. De auditor kan ook in overweging nemen of het noodzakelijk is om de betrouwbaarheid van de antwoorden van het management op de verzoeken om inlichtingen van de auditor alsmede van de bevestigingen van het management aan de auditor opnieuw te evalueren.</p>
<p><i>Identified Significant Related Party Transactions outside the Entity's Normal Course of Business</i></p>	<p><i>Onderkende significante transacties met verbonden partijen buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit</i></p>
<p>Evaluating the Business Rationale of Significant Related Party Transactions (Ref: Para. 23)</p>	<p>Het evalueren van de zakelijke redenen voor significante transacties met verbonden partijen (Zie: Par. 23)</p>
<p>A38. In evaluating the business rationale of a significant related party transaction outside the entity's normal course of business, the auditor may consider the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Whether the transaction: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Is overly complex (e.g., it may involve multiple related parties within a consolidated group). ◦ Has unusual terms of trade, such as unusual prices, interest rates, guarantees and repayment terms. ◦ Lacks an apparent logical business reason for its occurrence. ◦ Involves previously unidentified related parties. ◦ Is processed in an unusual manner. • Whether management has discussed the nature of, and accounting for, such a transaction with those charged with governance. 	<p>A38. Bij het evalueren van de zakelijke redenen voor een significante transactie met een verbonden partij buiten het normale verloop van de bedrijfsactiviteiten van de entiteit, kan de auditor het volgende in overweging nemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Of de transactie: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Overmatig complex is (bijvoorbeeld wanneer ze betrekking heeft op meerdere verbonden partijen binnen een geconsolideerde groep); ◦ Ongebruikelijke handelsvoorwaarden heeft, zoals ongebruikelijke prijzen, rentetarieven, borgstellingen en aflossingsvoorwaarden; ◦ Een duidelijke logische zakelijke reden ontbreekt voor het plaatsvinden daarvan; ◦ Voorheen niet onderkende partijen erbij betreft;

⁵³ ISA 500, "Audit Evidence," paragraph 11.

<ul style="list-style-type: none"> Whether management is placing more emphasis on a particular accounting treatment rather than giving due regard to the underlying economics of the transaction. <p>If management's explanations are materially inconsistent with the terms of the related party transaction, the auditor is required, in accordance with ISA 500,⁵³ to consider the reliability of management's explanations and representations on other significant matters.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Is verwerkt op een ongebruikelijke manier. Of het management de aard en de administratieve verwerking van een dergelijke transactie heeft besproken met degenen belast met governance; Of het management meer nadruk legt op een bijzondere wijze van administratief verwerken dan op het op passende wijze aandacht besteden aan de onderliggende economische redenen van de transactie. <p>Indien de door het management verstrekte uitleg materieel inconsistent is met de voorwaarden van de transactie met de verbonden partij, wordt vereist van de auditor, overeenkomstig ISA 500⁵⁴, om de betrouwbaarheid van de door het management verstrekte uitleg en van de bevestigingen van het management over andere significante aangelegenheden in overweging te nemen</p>
<p>A39. The auditor may also seek to understand the business rationale of such a transaction from the related party's perspective, as this may help the auditor to better understand the economic reality of the transaction and why it was carried out. A business rationale from the related party's perspective that appears inconsistent with the nature of its business may represent a fraud risk factor.</p>	<p>A39. De auditor kan ook trachten om de zakelijke redenen achter een dergelijke transactie te begrijpen vanuit het perspectief van de verbonden partij, aangezien dit voor de auditor een hulpmiddel kan vormen om de economische realiteit van de transactie en waarom deze was uitgevoerd beter te begrijpen. Een zakelijke reden vanuit het perspectief van de verbonden partij die inconsistent lijkt te zijn met de aard van de activiteiten daarvan kan op een frauderisicofactor wijzen.</p>
<p>Authorization and Approval of Significant Related Party Transactions (Ref: Para. 23(b))</p>	<p>Autorisatie en goedkeuring van significante transacties met verbonden partijen (Zie: Par. 23(b))</p>
<p>A40. Authorization and approval by management, those charged with governance, or, where applicable, the shareholders of significant related party transactions outside the entity's normal course of business may provide audit evidence that these have been duly considered at the appropriate levels within the entity and that their terms and conditions have been appropriately reflected in the financial statements. The existence of transactions of this nature that were not subject to such authorization and approval, in the absence of rational explanations based on discussion with management or those charged with governance, may indicate risks of material misstatement due to error or fraud. In these circumstances, the auditor may need to be alert for other transactions of a similar nature. Authorization and approval alone, however, may not be sufficient in concluding whether risks of material misstatement due to fraud are absent because authorization and approval may be ineffective if there has been collusion between the related parties or if the entity is subject to the dominant influence of a related party.</p>	<p>A40. Het is mogelijk dat autorisatie en goedkeuring door het management, degenen belast met governance of, voor zover van toepassing, de aandeelhouders voor significante transacties met verbonden partijen buiten het normale verloop van bedrijfsactiviteiten van de entiteit, kan voorzien in controle-informatie dat de transacties naar behoren zijn overwogen op de passende niveaus binnen de entiteit, alsmede dat de voorwaarden en condities daarvan op passende wijze in de financiële overzichten zijn weergegeven. Het bestaan van transacties van deze aard die niet aan dergelijke autorisatie en goedkeuring waren onderworpen, in de afwezigheid van een rationele uitleg gebaseerd op een bespreking met het management of met degenen belast met governance, kan een indicatie zijn voor risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fouten of fraude. In deze omstandigheden kan de auditor het nodig achten alert te zijn op andere transacties van gelijksoortige aard. Autorisatie en goedkeuring alleen kunnen evenwel niet voldoende zijn bij het concluderen of risico's van een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude afwezig</p>

⁵⁴ ISA 500, "Controle-informatie", paragraaf 11.

	zijn, omdat autorisatie en goedkeuring ineffectief kunnen zijn indien er samenspanning heeft plaats gehad tussen de verbonden partijen of indien de entiteit is onderworpen aan de dominante invloed van een verbonden partij.
Considerations specific to smaller entities	Overwegingen specifiek voor kleinere entiteiten
A41. A smaller entity may not have the same controls provided by different levels of authority and approval that may exist in a larger entity. Accordingly, when auditing a smaller entity, the auditor may rely to a lesser degree on authorization and approval for audit evidence regarding the validity of significant related party transactions outside the entity's normal course of business. Instead, the auditor may consider performing other audit procedures such as inspecting relevant documents, confirming specific aspects of the transactions with relevant parties, or observing the owner-manager's involvement with the transactions.	A41. Een kleinere entiteit heeft mogelijk niet dezelfde interne beheersingsmaatregelen die worden verschaft door verschillende niveaus van bevoegdheid en goedkeuring die kunnen bestaan in een grotere entiteit. Dienovereenkomstig kan de auditor, bij het controleren van een kleinere entiteit, in mindere mate op autorisatie en goedkeuring steunen voor controle-informatie aangaande de geldigheid van significante transacties met verbonden partijen buiten het normale verloop van bedrijfsactiviteiten van de entiteit. In plaats daarvan kan de auditor het uitvoeren van andere controlewerkzaamheden in overweging nemen zoals het inspecteren van relevante documenten, het laten bevestigen van specifieke aspecten van de transacties met relevante partijen, dan wel het observeren van de betrokkenheid van de eigenaar-bestuurder bij de transacties.
<i>Assertions That Related Party Transactions Were Conducted on Terms Equivalent to Those Prevailing in an Arm's Length Transaction (Ref: Para. 24)</i>	<i>Beweringen dat transacties met verbonden partijen werden uitgevoerd op voorwaarden equivalent aan die voorwaarden die gangbaar zijn bij een arm's length transaction (Zie: Par. 24)</i>
A42. Although audit evidence may be readily available regarding how the price of a related party transaction compares to that of a similar arm's length transaction, there are ordinarily practical difficulties that limit the auditor's ability to obtain audit evidence that all other aspects of the transaction are equivalent to those of the arm's length transaction. For example, although the auditor may be able to confirm that a related party transaction has been conducted at a market price, it may be impracticable to confirm whether other terms and conditions of the transaction (such as credit terms, contingencies and specific charges) are equivalent to those that would ordinarily be agreed between independent parties. Accordingly, there may be a risk that management's assertion that a related party transaction was conducted on terms equivalent to those prevailing in an arm's length transaction may be materially misstated.	A42. Hoewel controle-informatie aangaande hoe de prijs van een transactie met een verbonden partij zich verhoudt tot de prijs van een gelijkwaardige <i>arm's length transaction</i> gemakkelijk beschikbaar kan zijn, zijn er gewoonlijk praktische moeilijkheden die het vermogen van de auditor beperken om controle-informatie te verkrijgen dat alle andere aspecten van de transactie equivalent zijn aan die van de <i>arm's length transaction</i> . Bijvoorbeeld, hoewel de auditor in staat kan zijn om te laten bevestigen dat een transactie met een verbonden partij was uitgevoerd tegen een marktprijs, kan het onuitvoerbaar zijn te laten bevestigen of andere voorwaarden en condities van de transactie (zoals kredietvoorwaarden, voorwaardelijke gebeurtenissen en specifieke lasten) equivalent zijn aan hetgeen normaliter overeengekomen zou zijn tussen onafhankelijke partijen. Dienovereenkomstig kan er een risico zijn dat de bewering van het management dat een transactie met een verbonden partij was uitgevoerd op voorwaarden equivalent aan die, die gangbaar zijn bij een <i>arm's length transaction</i> , een afwijking van materieel belang kan bevatten.
A43. The preparation of the financial statements requires management to substantiate an assertion that a related party transaction was conducted on terms equivalent to those prevailing in an arm's length transaction.	A43. Het opstellen van de financiële overzichten vereist van het management om een bewering dat een transactie met een verbonden partij was uitgevoerd op voorwaarden equivalent aan die voorwaarden die gangbaar zijn bij een <i>arm's length transaction</i> , te onderbouwen. De

<p>Management's support for the assertion may include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comparing the terms of the related party transaction to those of an identical or similar transaction with one or more unrelated parties. • Engaging an external expert to determine a market value and to confirm market terms and conditions for the transaction. • Comparing the terms of the transaction to known market terms for broadly similar transactions on an open market. 	<p>onderbouwing van het management voor de bewering kan inhouden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het vergelijken van de voorwaarden van de transactie met een verbonden partij met die van een identieke of gelijksoortige transactie met één of meer niet verbonden partijen; • Het inhuren van een externe deskundige om een marktwaarde te bepalen en de marktvoorwaarden en condities te bevestigen voor de transactie; • Het vergelijken van de voorwaarden van de transactie met bekende marktvoorwaarden voor doorgaans gelijksoortige transacties in een open markt.
<p>A44. Evaluating management's support for this assertion may involve one or more of the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Considering the appropriateness of management's process for supporting the assertion. • Verifying the source of the internal or external data supporting the assertion, and testing the data to determine their accuracy, completeness and relevance. • Evaluating the reasonableness of any significant assumptions on which the assertion is based. 	<p>A44. Het evalueren van de onderbouwing van het management voor deze bewering kan één of meer van het volgende omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het in overweging nemen van de geschiktheid van de werkwijze van het management voor het onderbouwen van de bewering; • Het verifiëren van de bron van de interne en externe data die de bewering onderbouwen en het toetsen van de data om het accuraat zijn, volledigheid en relevantie daarvan te bepalen; • Het evalueren van de redelijkheid van significante veronderstellingen waarop de bewering wordt gebaseerd.
<p>A45. Some financial reporting frameworks require the disclosure of related party transactions not conducted on terms equivalent to those prevailing in arm's length transactions. In these circumstances, if management has not disclosed a related party transaction in the financial statements, there may be an implicit assertion that the transaction was conducted on terms equivalent to those prevailing in an arm's length transaction.</p>	<p>A45. Bepaalde stelsels inzake financiële verslaggeving stellen als eis dat transacties met verbonden partijen die niet zijn uitgevoerd op voorwaarden equivalent aan hetgeen gangbaar is bij een <i>arm's length transaction</i>, worden toegelicht. Indien het management een transactie met een verbonden partij in de financiële overzichten niet heeft toegelicht, kan er in deze omstandigheden een impliciete bewering bestaan dat de transactie was uitgevoerd op voorwaarden equivalent aan hetgeen gangbaar is bij een <i>arm's length transaction</i>.</p>
<p>Evaluation of the Accounting for and Disclosure of Identified Related Party Relationships and Transactions</p>	<p>Evaluatie van de administratieve verwerking van en toelichting op onderkende relaties en de transacties met verbonden partijen</p>
<p><i>Materiality Considerations in Evaluating Misstatements</i> (Ref: Para. 25)</p>	<p><i>Overwegingen van materialiteit bij het evalueren van afwijkingen</i> (Zie: Par. 25)</p>
<p>A46. ISA 450 requires the auditor to consider both the size and the nature of a misstatement, and the particular circumstances of its occurrence, when evaluating whether the misstatement is material.⁵⁵ The significance of the</p>	<p>A46. ISA 450 vereist van de auditor zowel de omvang en de aard van een afwijking in overweging te nemen, alsmede de bijzondere omstandigheden van het plaats hebben daarvan, bij het evalueren of de</p>

⁵⁵ ISA 450, "Evaluation of Misstatements Identified during the Audit," paragraph 11(a). Paragraph A16 of ISA 450 provides guidance on the circumstances that may affect the evaluation of a misstatement.

<p>transaction to the financial statement users may not depend solely on the recorded amount of the transaction but also on other specific relevant factors, such as the nature of the related party relationship.</p>	<p>afwijking al dan niet van materieel belang is.⁵⁶ Het is mogelijk dat de significantie van de transactie voor gebruikers van het financiële overzicht niet alleen afhankelijk is van het vastgelegde bedrag van de transactie, maar ook van andere specifiek relevante factoren, zoals de aard van de relatie met de verbonden partij.</p>
<p><i>Evaluation of Related Party Disclosures</i> (Ref: Para. 25(a))</p>	<p><i>Evaluatie van toelichtingen op verbonden partijen</i> (Zie: Par. 25(a))</p>
<p>A47. Evaluating the related party disclosures in the context of the disclosure requirements of the applicable financial reporting framework means considering whether the facts and circumstances of the entity's related party relationships and transactions have been appropriately summarized and presented so that the disclosures are understandable. Disclosures of related party transactions may not be understandable if:</p> <p>(a) The business rationale and the effects of the transactions on the financial statements are unclear or misstated; or</p> <p>(b) Key terms, conditions, or other important elements of the transactions necessary for understanding them are not appropriately disclosed.</p>	<p>A47. Het evalueren van de toelichtingen van verbonden partijen in de context van de door het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving gestelde eisen inzake toelichtingen houdt in het overwegen of de feiten en omstandigheden van de relaties en transacties met de verbonden partijen van de entiteit op een passende wijze zijn samengevat en gepresenteerd zodat de toelichtingen begrijpelijk zijn. Het is mogelijk dat toelichtingen op transacties met verbonden partijen niet begrijpelijk zijn indien:</p> <p>(a) De zakelijke redenen en de effecten van de transacties op de financiële overzichten onduidelijk zijn of verkeerd zijn voorgesteld; of</p> <p>(b) Kernvoorwaarden, condities of andere belangrijke elementen van de transacties die noodzakelijk zijn om ze te begrijpen niet op een passende wijze zijn toegelicht.</p>
<p>Written Representations (Ref: Para. 26)</p>	<p>Schriftelijke bevestigingen (Zie: Par. 26)</p>
<p>A48. Circumstances in which it may be appropriate to obtain written representations from those charged with governance include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • When they have approved specific related party transactions that (a) materially affect the financial statements, or (b) involve management. • When they have made specific oral representations to the auditor on details of certain related party transactions. • When they have financial or other interests in the related parties or the related party transactions. 	<p>A48. Omstandigheden waarin het passend kan zijn om schriftelijke bevestigingen te verkrijgen van degenen belast met governance omvatten het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wanneer ze specifieke transacties met verbonden partijen hebben goedgekeurd (a) die de financiële overzichten op een van materieel belang zijnde wijze beïnvloeden of (b) waarbij het management betrokken is; • Wanneer ze specifieke mondelinge bevestigingen aan de auditor hebben gegeven over details van bepaalde transacties met verbonden partijen; • Wanneer ze kapitaal- of andere belangen hebben in de verbonden partijen of in de transacties met de verbonden partijen.
<p>A49. The auditor may also decide to obtain written representations regarding specific assertions that management may have made, such as a</p>	<p>A49. De auditor kan ook beslissen om schriftelijke bevestigingen te verkrijgen aangaande specifieke beweringen die het management kan</p>

⁵⁶ ISA 450, "Evaluatie van tijdens de controle onderkende afwijkingen", paragraaf 11(a). Paragraaf A16 van ISA 450 verschaft richtlijnen aangaande de omstandigheden die de evaluatie van een afwijking kunnen beïnvloeden.

representation that specific related party transactions do not involve undisclosed side agreements.	hebben gemaakt, zoals een bevestiging dat specifieke transacties met verbonden partijen geen niet toegelichte <i>side agreements</i> hebben.
Communication with Those Charged with Governance (Ref: Para. 27)	Communicatie met degenen belast met governance (Zie: Par. 27)
<p>A50. Communicating significant matters arising during the audit⁵⁷ in connection with the entity's related parties helps the auditor to establish a common understanding with those charged with governance of the nature and resolution of these matters. Examples of significant related party matters include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Non-disclosure (whether intentional or not) by management to the auditor of related parties or significant related party transactions, which may alert those charged with governance to significant related party relationships and transactions of which they may not have been previously aware. • The identification of significant related party transactions that have not been appropriately authorized and approved, which may give rise to suspected fraud. • Disagreement with management regarding the accounting for and disclosure of significant related party transactions in accordance with the applicable financial reporting framework. • Non-compliance with applicable law or regulations prohibiting or restricting specific types of related party transactions. • Difficulties in identifying the party that ultimately controls the entity. 	<p>A50. Het communiceren van belangrijke aangelegenheden die tijdens de controle⁵⁸ aan het licht komen in verband met de verbonden partijen van de entiteit vormt voor de auditor een hulpmiddel om gemeenschappelijk begrip met degenen belast met governance te bereiken over de aard en oplossing van deze aangelegenheden. Voorbeelden van belangrijke aangelegenheden inzake verbonden partijen omvatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het niet verschaffen van informatie door het management aan de auditor (al dan niet opzettelijk) over verbonden partijen of van significante transacties met verbonden partijen, hetgeen degenen belast met governance attent kan maken op relaties en transacties met verbonden partijen waarvan zij zich voorheen mogelijk niet bewust waren; • Het onderkennen van significante transacties met verbonden partijen die niet op passende wijze zijn geautoriseerd en goedgekeurd, die kunnen leiden tot vermoede fraude; • Een meningsverschil met het management aangaande het administratief verwerken van en het verschaffen van informatie over transacties met verbonden partijen in overeenstemming met het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving; • Het niet naleven van de van toepassing zijnde wet- of regelgeving die specifieke soorten van transacties met verbonden partijen verbiedt of aan banden legt; • Moeilijkheden bij het onderkennen van de partij die over de entiteit uiteindelijk overheersende zeggenschap heeft.

⁵⁷ ISA 230, paragraph A8, provides further guidance on the nature of significant matters arising during the audit.

⁵⁸ ISA 230, paragraaf A8, verschaft aanvullende richtlijnen aangaande de aard van belangrijke aangelegenheden die tijdens de controle aan het licht komen.